

Agnetha Lesch

Graafisen häämateriaalin visuaalinen suunnittelu ja toteutus

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi AMK

Viestinnän koulutusohjelma

Opinnäytetyö

28.11.2012

Tekijä(t) Otsikko	Agnetha Lesch Graafisen häämateriaalin visuaalinen suunnittelu ja toteutus
Sivumäärä Aika	63 sivua 28.11.2012
Tutkinto	Medianomi
Koulutusohjelma	Viestintä
Suuntautumisvaihtoehto	Graafinen suunnittelu
Ohjaaja(t)	Tuntiopettaja Pekka Krankka Lehtori Arja Vuorio
<p>Häät ovat elämän suuri juhlatilaisuus ja niihin halutaan useimmiten panostaa, oli vieraita sitten 20 tai 200. Hääjuhlan tärkeys näkyy nykypäivänä varsinkin visuaalisten elementtien suunnittelussa ja niihin panostamisessa. Väreillä leikittely, somistuksissa käytetyt häiden teeman mukaiset rekvisiitat, yksityiskohdat, visuaaliset kokonaisuudet ja ilmeen yhtenäisyys tekevät häistä persoonalliset ja ainutlaatuiset.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tutkinnallisessa osassa perehdytään tutkimaan suomalaisten häiden graafista ilmettä ja sen muutoksia eri aikakausilta aina 1800-luvun alusta nykypäivään. Opinnäytetyössä kerrotaan myös jonkin verran vanhoista suomalaisista häätavoista ja -perinteistä, sekä entisajan häiden juhlatilojen somistamisesta. Tutkinnallisessa osassa perehdytään myös nykyajan häätrendeihin sekä yksilöllisen hää-/juhlailmeen suunnittelu- ja toimintotoimintaan ja tarjontaan niin graafisella puolella, kuin somistuspuolellakin. Tutkinnallisessa osassa analysoidaan myös teetetyt hääkyselyn tutkimustuloksia.</p> <p>Toiminnallisena opinnäytetyönä on suunniteltu ja toteutettu häille graafinen materiaali. Häämateriaali sisältää useita elementtejä, kuten esimerkiksi kutsun, kirjekuoret, häätunnuksen, menu-/ohjelmakortit, kirkko-ohjelmakortin, karkkibaarin ja häämakeisen ulkoasun sekä kiitoskortin. Tässä opinnäytetyössä kerrotaan näiden elementtien synty- ja suunnitteluprosesseista. Tavoitteena toiminnallisessa osassa on ollut luoda yhtenäinen, kaunis ja persoonallinen visuaalinen ilme häille.</p> <p>Opinnäytetyö toimii tietopakettina ja oppaana esimerkiksi häitään suunnitteleville pareille tai aiheesta kiinnostuneille. Se kertoo aiheen historiikista, nykyajan trendeistä sekä antaa ideoita yhdistää vanhaa ja uutta omiin juhliin.</p>	
Avainsanat	häät, hääsuunnittelu, tapahtumailme

Author(s) Title Number of Pages Date	Agnetha Lesch The visual design and implementation of graphic wedding materials. 63 pages 28 November 2012
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Media
Specialisation option	Graphic Design
Instructor(s)	Pekka Krankka, Teacher Arja Vuorio, Lecturer
<p>Weddings are the biggest celebrations in life, and being a special event people most likely want to invest in them. In modern weddings the importance of the event shows especially in planning of the visual elements. People tend to invest huge amounts of money to their weddings, whether there were tens or hundreds of guests. Playing with colors, props themed by one's wedding used in decoration, details, visual unity and the appearance of coherence gives the wedding a personal touch and makes the occasion unique.</p> <p>This research focused on analyzing the graphic design of Finnish weddings and the changes in trends from the 19th century until the present day. Also old Finnish wedding manners were explored as well as traditions and the decorating of the ballroom. Present wedding trends were also examined and some of the wedding planning offices offering unique festive looks from graphics to decorations. In addition, the results of the commissioned wedding inquiry were analyzed.</p> <p>Following the research, the Author planned and implemented graphic material for a wedding. Wedding material included several elements, such as an invitation, envelopes, wedding logo, menu and program cards, church program cards, thank you card, the appearance of the candy buffet and the wedding candy. The process of creating and planning these elements were described and analyzed in detail. The objective here was to create a uniform, beautiful and personal visual identity for the wedding.</p> <p>This Thesis functions as an information package and guidance for example for couples who are planning their wedding or for those who are interested in the subject. It tells about the history of the subject, modern trends and gives ideas to combine old and new for one's own wedding.</p>	
Keywords	event design, wedding styling

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Entisajan häätavat ja häämateriaali	2
2.1	Suomalaisten häätapojen historiaa	3
2.2	Häihin kutsuminen	6
2.3	Juhlapaikan somisteet	8
2.4	Menu-, häähjelma- sekä kirkko-ohjelmakortit	10
2.5	Häämakeisten ulkoasu	14
2.6	Hääkuva ja kiitoskortit	14
2.7	Häälaulehtisen kansi, onnittelurunot ja häähymni	16
2.8	Entisajan häiden graafisen materiaalin ominaispiirteitä sekä sen kehitys vuosien saatossa	18
3	Nykyajan häiden graafisten elementtien ja juhlapaikan somistuksen trendit	28
3.1	Yksilöllisen hää-/juhlailmeen suunnittelu Suomessa	30
3.2	Hää tutkimuksen tulokset ja niiden analysointi	31
4	Häämateriaalini suunnittelu ja toteutus	36
4.1	Typografia	37
4.1.1	Bickham Script Pro	38
4.1.2	Trajan Pro	39
4.2	Materiaalivalinnat	40
4.3	Värit ja niiden symboliikka	41
4.4	Kutsukortit	42
4.4.1	Hääkutsun liite	45
4.4.2	Kirjekuoret	46
4.5	Kuvituselementti ja häätunnus	47
4.6	Menu-/ohjelmakortit	48
4.7	Kirkko-ohjelmakortit	49
4.8	Karkkibaarin ja häämakeisen ulkoasu	51
4.9	Kiitoskortti	54
4.10	Pöytäsomisteet	56
4.11	Opasteet ja julisteet	58
5	Yhteenveto	60
	Lähteet	62

1 Johdanto

Häät ovat elämän suuri juhlatilaisuus ja niihin halutaan useimmiten panostaa, oli vieraita sitten 20 tai 200. Häyjuhlan tärkeys näkyy nykypäivänä varsinkin visuaalisten elementtien suunnittelussa ja niihin panostamisessa. Väreillä leikittely, somistuksissa käytetyt häiden teeman mukaiset rekvisiitat, yksityiskohdat, visuaaliset kokonaisuudet ja ilmeen yhtenäisyys tekevät häistä persoonalliset ja ainutlaatuiset.

Vielä noin kymmenen vuotta sitten häiden graafisen ilmeen yksilöllinen suunnittelu (tai suunnittelun tarjonta oli melko vähäistä suomessa), saati hääsomistaminen ammattitavalla olivat melko tuntemattomia käsitteitä Suomessa. Tällöin Suomesta löytyi ainoastaan kourallinen yrityksiä, jotka tarjosivat hääpareille yksilöllistä graafista suunnittelua, joka sekin oli jokseenkin rajoittunutta. Nykypäivänä tämän kaltaisia yrityksiä löytyy jo useita. Hääparit turvautuvatkin nykypäivänä herkemmin ulkopuolisen ammattisuunnittelijan apuun, joka suunnittelee ja toteuttaa hääparin häiden graafisen ilmeen, sekä mahdollisesti myös juhlapaikan somistamiseen liittyvät asiat. Näin hääpari voi olla varma siitä, että jälki on ammattitaitoista ja yhtenäistä, ja että häistä tulee varmasti heidän näköisensä – ainakin mitä visuaaliseen puoleen tulee.

Häiden graafisen ilmeen toteuttaminen ammattisuunnittelijalla on kuitenkin melko uusi trendi Suomessa mutta on yleistynyt huomattavasti etenkin viimeisten viiden vuoden aikana. Askarteluhenkiset hääparit, tai yleensä morsiamet, tekevät myös usein itse häidensä graafiset elementit. Tällöin vaikutteita haetaan usein Internetistä erilaisilta inspiraatio-, askartelu- ja hääsivustoilta, joista löytyy persoonallisia ideoita ja paljon tee-se-itse ohjeita. Monet häätrendit rantautuvat Suomeen varsinkin Yhdysvalloista, jossa erilaiset hääsuunnittelutoimistot ovat jo arkipäivää.

Tämän opinnäytetyön tutkinnallisessa osassa perehdyn tutkimaan suomalaisten häiden graafista ilmettä ja sen muutoksia eri aikakausilta aina 1800-luvun alusta nykypäivään. Tutkin ja kerron myös jonkin verran vanhoista suomalaisista häätavoista ja -perinteistä, sekä entisajan häiden juhlatilojen somistamisesta. Perehdyn myös nykyajan häätrendeihin sekä yksilöllisen hää-/juhlailmeen suunnittelutoimistojen toimintaan ja tarjontaan niin graafisella puolella, kuin somistuspuolellakin. Analysoin myös oman hääkyselyni tutkimustuloksia. Tavoitteenani tutkinnallisessa osassa on kerätä mahdollisimman paljon tietoa häätapojen ja häiden graafisten elementtien historiikista, joka auttaa ymmär-

tämään helpommin nykyajan trendejä ja tapoja ja mistä ne ovat peräisin. Tavoitteenani on myös kertoa mahdollisimman kattavasti tämän hetkisistä häällmeen trendeistä.

Toiminnallisessa osassa suunnittelen ja toteutan häideni graafisen materiaalin. Häämateriaalini sisältää useita elementtejä, kuten esimerkiksi kutsun, kirjekuoret, häätunnuksen, menu-/ohjelmakortit, kirkko-ohjelmakortin, karkkibaarin ja häämakeisen ulkoasun sekä kiitoskortin. Tässä opinnäytetyössä kerron näiden elementtien synty- ja suunnitteluprosesseista. Tavoitteenani toiminnallisessa osassa on luoda yhtenäinen, kaunis ja persoonallinen visuaalinen ilme häillemme, sekä antaa myös inspiraatiota muille häitään tai muiden häitä suunnitteleville.

Kokonaistavoite opinnäytetyössäni on siis luoda häällmeen suunnittelusta ja sen historiasta yhtenäinen ja täydellinen tietopaketti hääpareille tai niille, joita aihe kiinnostaa tai koskettaa.

2 Entisajan häätavat ja häämateriaali

Entisajan suomalaisissa häissä aina 1600-luvulta 1900-luvun alkuun on graafinen materiaali ollut hyvin vähäistä, tai puuttunut kokonaan etenkin varattomissa maalaishäissä. Suomalaisessa hääkirjallisuudessa, jota on jo itsessään hyvin vähän saatavilla, on hyvin niukasti mainintoja entisajan graafisista elementeistä. Maininnat graafisista materiaaleista ovat usein liittyneet pikemminkin säätyläisperheiden ja rikkaiden kaupunkilaisperheiden häihin, joilla oli enemmän varaa panostaa myös graafisiin elementteihin.

Entisajan graafisiin häelementteihin kuuluivat lähinnä kutsukortit, kihlakortit ja joskus myös painetut häämenukortit tai -lappuset. Näiden lisäksi saattoi olla myös musiikkiin liittyviä graafisia elementtejä, kuten esimerkiksi 1600–1800-luvuilta olevat häälaulun painetut kannet ja painetut häärunot, sekä painetut häähymnilehtiset (Savolainen 2001, 134, 136, 142).

Entisajan häihin kutsuttiin usein suullisesti ja yleensä vain oman kylän sukulaisia ja ystäviä, joten kaikenlaiset painetut ajo-ohjeet tai opasteet ovat olleet varsinkin autottomana aikakautena luonnollisesti turhia. Myöskään kirkko-ohjelmakortteja, häähjelmasta kertovia kortteja tai lehtisiä ei ole ollut, kuin vasta 1900-luvulle tultaessa. Istumajärjestys on ollut käytössä entisajan häissä, mutta istumapaikkakortteja ei käytetty. Pöytiin

kutsui yleensä häitä johtamaan pyydetty henkilö (Heikinmäki 1981, 384). Kiitoskortit kuvalla ovat yleistyneet vasta myöhemmin, noin 1900-luvun puolivälin jälkeen.

2.1 Suomalaisten häätapojen historiaa

Avioliitto oli ennen vanhaan sukujen välinen sopimus, jossa morsian siirtyi vanhempiensa kotoa sulhasen luo. 1100–1300-luvuilta peräisin olevat muinaisen Ruotsin maan- ja kaupunginlait säätelivät tarkkaan avioliiton solmimismenot, sillä menot liittyivät sukujen väliseen omaisuuden omistamiseen ja luovuttamiseen. Lainsäädännössäkään ei ole ollut erityistä kirkkolakia ennen vuotta 1686. Ruotsi-Suomessa luterilainen vihkiminen määrättiin pakolliseksi vuonna 1612, kirkkolaisissa vuonna 1686 ja lopullisesti vuoden 1734 valtakunnan laissa. Siviilivihkiminen on ollut mahdollista Suomessa vuodesta 1917 asti. Varsinaisiin avioliiton solmimismenoihin, etenkin kristillisiin, tuli vaikutteita niin ranskalaisista kuin englantilaisistakin tavoista. (Kaivola 1995, 9; Savolainen 2001, 29.)

Uskonpuhdistuksen vaikutuksia ei aluksi juurikaan huomannut avioliittoseremonioiden yhteydessä. Jos pari vihittiin kirkollisin menoin, ne säilyivät suurin piirtein samanlaisina, kuin ennen uskonpuhdistusta morsiusmessuineen ja prefaatorukouksineen. Pohjoismaissa kirkolla oli pitkään vaikeuksia saada ihmiset solmimaan liitto omien toiveidensa mukaisesti. Rakkaudella ei usein ollut mitään tekemistä keskiaikaisten, varsinkaan säätyläisten avioliittojen kanssa. (Savolainen 2001, 29–30.) Seuraavat kappaleet käsittelevät lähinnä 1800-luvulla tapahtuneita suomalaisia talonpoikaiskihlauksia sekä -häitä.

Hääjuhlaa edelsi kihlaaminen ja kihlajaiset. Vuoteen 1864 saakka avioon aikovan oli esitettävä morsianta koskeva pyyntö, eli kosinta, morsiamen vanhemmille, useimmiten isälle, tai heidän kuoltuaan elossa olevalle lähimmäiselle sukulaiselle, naittajalle. Vuodesta 1864 lähtien 21 vuotta täyttänyt tyttö sai mennä avioon ilman naittajan suostumusta. Tätä tapaa jatkettiin kuitenkin vielä kohteliaisuuden vuoksi 1900-luvun puolelle, aina nykypäivään asti. (Kaivola 1995, 9.) Käytännössä puhemiehenä toiminut henkilö esitti kosinnan naittajalle (Savolainen 2001, 29–30). Puhemiehenä toimi yleensä kylällä toiminut ammattipuhemies, joka oli vanhempi arvostettu henkilö ja jonka piti olla taitava puhuja ja Itä-Suomessa hallita myös tietäjän tehtävät. Hääateriaalla puhemies istui kunnipaikalla ja aloitti yleensä tanssin morsiamen kanssa, ja häätalossa hän toimi seremonioiden ohjaajana. Puhemiehen vaimo saattoi toimia joskus kaasona. Puhemies on käytännössä ollut vastine nykyajan bestmanille. Ennen bestman-sanan yleistymistä

sulhasen avustajaa kutsuttiin herrasväen häissä marsalkaksi tai airueksi. (Kaivola 1995, 24.) On myös todettu, että puhemies pystyi omasta aloitteestaan saattamaan nuoria yhteen ja tekemään heistä pariskuntia, mutta usein kuitenkin oli niin, että poika pyysi puhemiestä puhumaan tytölle (Heikinmäki 1981, 45).

Kosintamatkoilla miehet veivät kihloja eli lahjoja kuten koruja tai rahaa tytölle tai tytön perheelle, joilla tyttö varattiin itselleen. Varakkaat kosijat veivät tytölle yhden sormuksen kunakin kohtaamiskertana: ensin messinkisen, sitten hopeisen ja viimeiseksi kultaisen. (Heikinmäki 1981, 109.) Joskus saatettiin tehdä kihlaus lopulliseksi samalla kertaa yhden kosintamatkan aikana. Usein kuitenkin lähdettiin erikseen kihlaamaan ja lyömään asiat lukkoon, jolloin vietiin loput kihlat ja pidettiin kihlajaiset. Tämä kihlaamismatka ei aina ollut yksinkertainen kyläily, vaan oli vakiintunut juhlamenoiksi, joilla oli juridinen tai hengellinen sisältö. (mts. 129.)

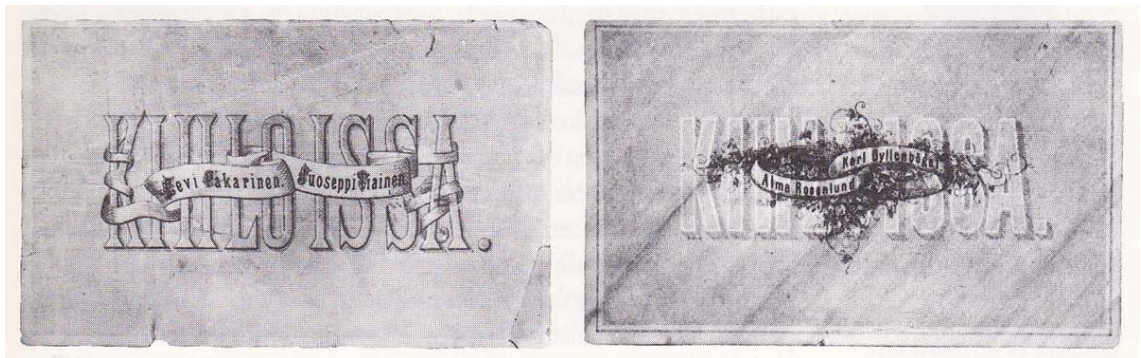
Varsinaista kihlausta pidettiin sitovana ja peruuttamattomana. Kihlauksia purettiin harvoin. Jos kihlaus kuitenkin purkautui, kihlalahjat palautettiin molemmin puolin. (Heikinmäki 1981, 153.) Ympäri Suomen on ollut erilaisia kihlajaistapoja, mutta Länsi-Suomessa on ollut kahdenlaisia kihlaamisia: maallisia ja hengellisiä. Maallisissa kihlajaisissa kihlat luovutettiin todistajien läsnä ollessa ja kihlat sinetöitiin tulevan avioparin, sulhasen ja morsiamen isän tai molempien osapuolten vanhempien kädenlyönneillä (Kuvio 1.). (Heikinmäki 1981, 129.)

Kuvio 1. Avioliitto vahvistettiin kädenlyönneillä. Vinjettikuva "Yhdestä lystillisestä ja Kauniista Rakkauden Weisusta".

Papin suorittamalla kihlaamisella on pitkäkö ajallinen tausta. Vuosisatojen ajan kirkko pyrki saamaan sekä vihkimisestä että kihlaamisesta otteen. (mts. 133.) Kustaa Vaasan aikana, vuoden 1541 ruotsalaisen kirkkokäsikirjan ja Agricolan käsikirjan mukaan, pari voitiin kihlata joko kirkon ovella tai kotona, mutta vuoden 1571 kirkkojärjestyksen mukaan kirkon oven edessä tai sakaristossa. Kuitenkin kotonakin toimitetut lailliset kihlaukset, eli papin toimittamat, katsottiin päteviksi. Vuoden 1571 kirkkojärjestyksessä selitettiin, miksi papin tahdottiin kihlaavan: talonpoikien suorittamissa kihlauksissa oli ilmennyt epäselvyyksiä ja riitaisuuksia. 1600-luvulla suositeltiin kihlaamisen tapahtuvan kirkon alttarin ääressä seurakunnan läsnä ollessa. Mutta suosituksista huolimatta kotikihlaus säilyi ja jäi pikkuhiljaa kansan tavaksi, sillä kirkollinen vihkiminen oli alkanut juurtua hyvin ja sen katsottiin riittävän. (Heikinmäki 1981, 133–134.)

Kihlauksesta ei usein ilmoitettu muuta kuin oman perheen kesken, ei edes säätyläispiireissä. Siitä alettiin kuitenkin ilmoittaa lehdissä pienissä määrin 1880-luvulta lähtien. Tapa omaksuttiin ruotsalaisista sanomalehdistä, joissa kihlauksesta lehdessä ilmoittaminen oli ollut muodissa jo parikymmentä vuotta ennen kuin se rantautui Suomeen. Tapa yleistyi vasta sotien jälkeen. Jossain määrin käytettiin myös painettuja kihlakortteja (Kuvio 2.). (Heikinmäki 1981, 151–152.)

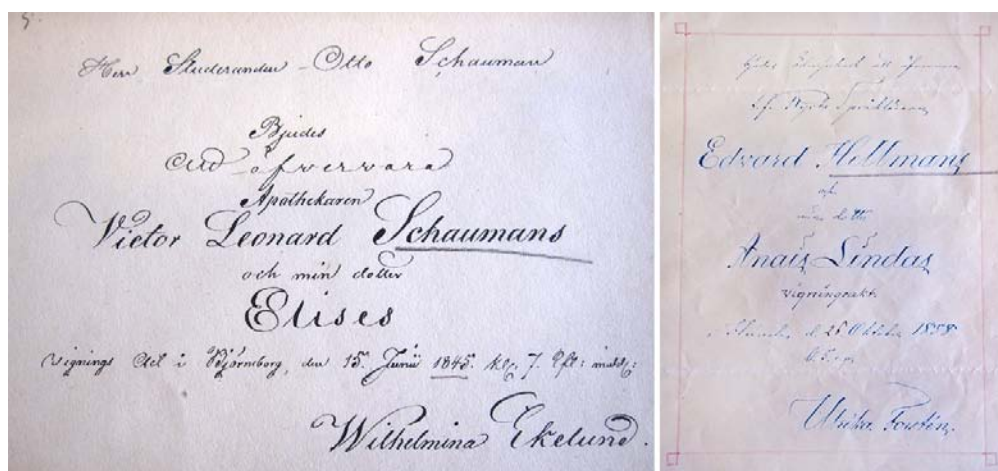
Kuvio 2. Kihlakortteja 1900-luvun alusta.

Kihlauksen ja kihlajaisten jälkeen seurasi kuulutusaika, joka vastaa nykyistä avioliiton esteiden tutkintaa. Alun perin kuulutuskertoja oli kolme: kolmena peräkkäisenä sunnuntaina. Sotien jälkeen kuulutuskerrat vähenivät kuitenkin yhteen. (Kaivola 1995, 11.) Kautta maan tunnettiin sanontoja siitä, mitä pahaa seuraisi, ellei pari käynyt kuulemasa kuulutustaan. Sanottiin, että kuulutuksissa oli käytävä, jottei lapsista tulisi kuuroja, tai ettei tuleva äiti kuulisi öisin nukkuessaan lapsensa itkua eikä siten havahtuisi hoita-

maan lastaan. Idässä on myös sanottu, että lapsista tulee kuuliaisia riippuen siitä, kuuntelivatko tulevat vanhemmat tai ei tarkasti kuulutusta. Jos pari meni kuulemaan jo ensimmäisellä kerralla, lapsetkin tottelivat ensi sanasta, ja jollei mennyt, tuli lapsista tottelemattomia. (Heikinmäki 1981, 168.) Varhempina aikoina pappi myös kuulusteli paria ja tarkisti heidän lukutaitonsa sekä kristinopin tuntemuksensa (Kaivola 1995, 11). Kuulutusten aikaan vietettiin kuuliaisjuhlia, jotka olivat luonteeltaan hyvin epäviralliset ja ennen kaikkea nuorten tanssijuhlat, joihin mentiin jopa kuokkimaan (Heikinmäki 1981, 172). Kuuliaisista kehkeytyi usein vähävaraisille hääjuhlien korvike, sillä kuuliaisilla saavutettiin vähillä kuluilla häiden edut (mts. 175–176).

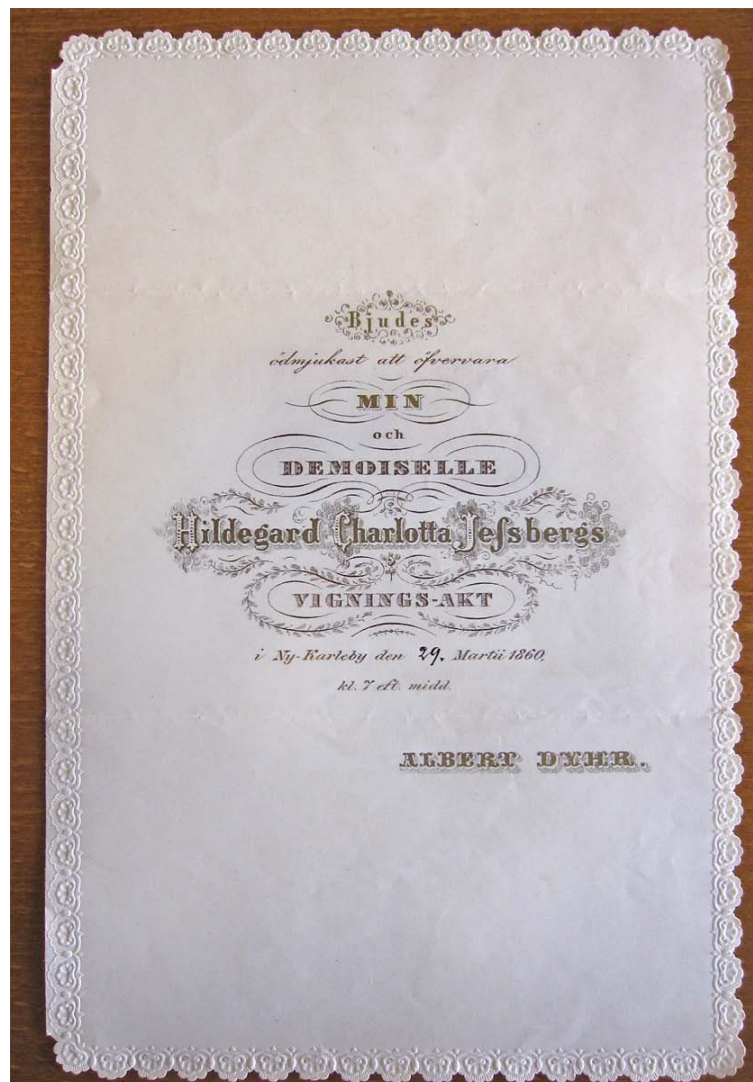
2.2 Häihin kutsuminen

Häihin kutsuttiin noin pari viikkoa ennen hääjuhlaa. Vanhin kutsumistapa oli kulkea talosta taloon tai lähettää sana kirkkomiesten mukana. 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa kutsuttiin läheltä henkilökohtaisesti, ja kaukaisemmille sukulaisille ja ystäville kirjoitettiin kirjeet. Tapa säilyi painettujen kutsukorttien yleistymiseen saakka. Painetut kortit tulivat ensimmäisinä käyttöön eteenkin säätyläisten piireissä Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa 1800-luvun alkupuoliskolla. 1920-luvulla painetut kutsut olivat jo hyvin yleisiä eteläisessä Suomessa. Pohjoisempana painettuja kortteja nähtiin yleisemmin vasta 1930-luvulla ja itärajan tuntumassa 1940-luvulla. Sanomalehdissä on myös kutsuttu jonkin verran hääjuhliin 1970- ja 1980-luvuilla. Painettujen kutsukorttien yleistyttyä, kutsuja mukailtiin kirjoittamalla ne käsin (Kuvio 3.). Paperille kirjoitetut kutsut taitettiin tai sujautettiin kirjekuoriin, minkä jälkeen ne vietiin henkilökohtaisesti perille. (Heikinmäki 1981, 200–206.)

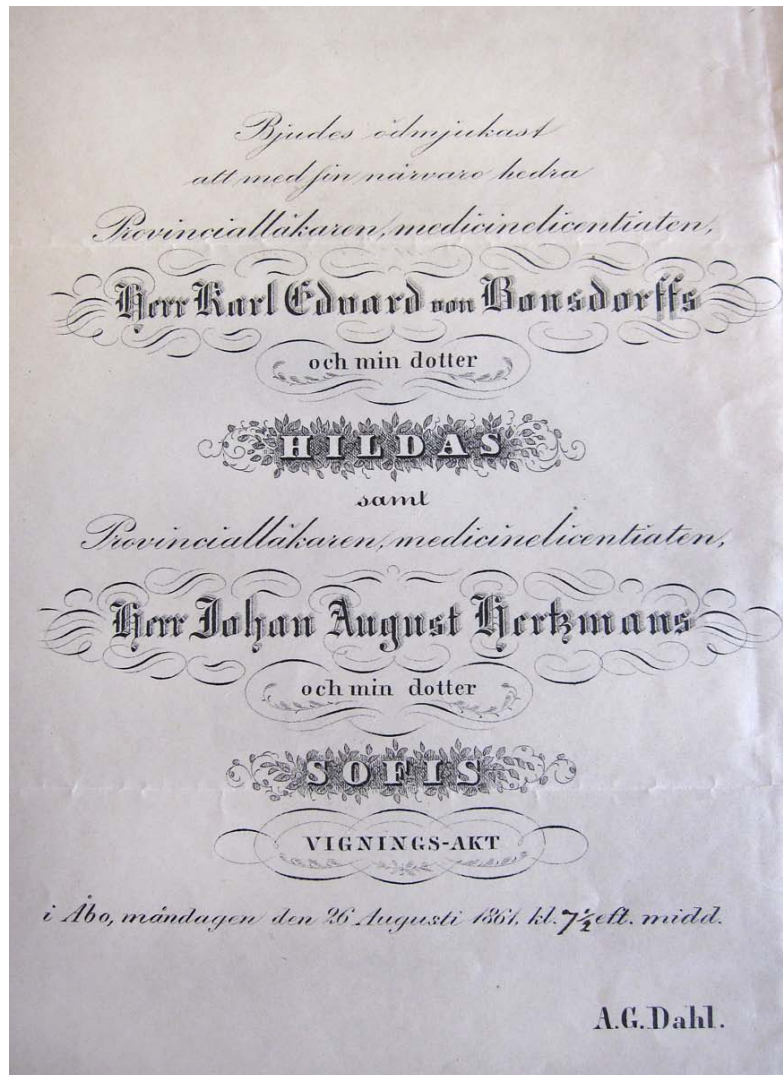

Kuvio 3. Käsinkirjoitettuja hääkutsuja.

Entisajan häissä kutsujakäytäntö on vaihdellut maantieteellisesti. Painetuissa kutsuissa ovat Länsi-Suomessa kutsujina yleensä olleet morsiamen vanhemmat tai hääpari itse, Keski-Pohjanmaalla sulhasen vanhemmat olivat kutsujina silloin, kun he järjestivät häät. Itä-Suomessa parin vanhemmat kutsuivat 1980-luvulle asti vieraat yhteisellä kortilla tyttärensä ja poikansa vihkiäisiin. (mts. 203.) Ei ole yhtään tavatonta vielä tänäkään päivänä kutsua vieraita häihinsä vanhempiensa välityksellä. 1800-luvun loppupuoliskolta löytyy tapauksia, joissa sulhanen itse on voinut olla ainoana kutsujana (Kuvio 4.). Vanhoina aikoina suomalaiset häät olivat kaksipuolisia: morsiamen ja sulhasen kotona vietettiin erikseen juhlat, joihin kutsuttiin eri vieraat (Kaivola 1995, 13). Ennen vanhaan on voitu pitää myös kaksoishäitä, jolloin yleensä on mennyt naimisiin kaksi sisarusta samaan aikaan. Tällöin häiden kutsujana on ollut sisarusten jompikumpi tai molemmat vanhemmat. (Kuvio 5.)

Kuvio 4. Vuoden 1860 hääkutsussa sulhanen toimi kutsujana.

Kuvio 5. Kaksoishäiden kutsu vuodelta 1861.

2.3 Juhlapaikan somisteet

Nykypäivänä häissä nähdään paljon itse askarreltuja tai muualla teetettyjä juhlapaikan koristeita, jotka sisältävät graafisia elementtejä. Entisajan häissä tällaisia ei ollut, joten tuolloin käytettiin muita keinoja juhlapaikan koristamiseen. Entisajan häissä on käytetty sekä kirkossa että juhlapaikalla koristeena kukkia ja kynttilöitä. Talven pimeydessä morsiusneidot valaisivat kynttilöillä vihittäväää hääparia näiden näyttäytyessä ulkona odottaville uteliaille vieraille. Kattoon ripustettiin kynttiläkruunuja sekä himmeleitä. Talvisin on voitu ripotella häätuvan lattialle havuja, kun taas kesäisin häätuva koristeltiin lehtipuiden oksilla ja lattialle ripotetuilla lehdillä. Tällaisia havu- ja lehtipuusta tehtyjä koristeita käytettiin muissakin juhlissa kuin häissä. 1900-luvulle asti häihin punottiin

myös köynnöksiä havupuunoksista, puolukanvarvuista, kukista ja saniaisista. Niitä ripustettiin katonrajaan tai ulkoseinälle, ja niistä voitiin esimerkiksi kirjailla nuorenparin nimikirjaimet tai onnittelulause seinälle. (Kaivola 1995, 27–28.)

Kotona vihittäessä häätupa lakanoitiin kauttaaltaan seinistä kattoon asti ja vihkipaikan yläpuolelle tehtiin ”morsiantaivas” (Kuvio 6.). Niitä tehtiin laipioon, eli kattoon yksi tai useampia. Morsiantaivas muodostui yhdestä tai useasta kerroksittain kiinnitetystä liinasta, jotka naulattiin suoraan kattoon tai neliskulmaiseen puukehykseen, joka kiinnitettiin kattoon. Liinoina käytettiin pitsisiä ”fransulakanoita” ja kirkasvärisiä silkkejä, joiden hapsut roikkuivat kehyksen reunoilta alaspäin. Jos morsiamen tai sulhasen jompikumpi vanhempi oli kuollut, ripustettiin ”taivaaseen” myös musta liina. Joskus jo pelkkää lakanoitua lapiota kutsuttiin morsiantaivaaksi ja kattokoristetta ”pikkutaivaaksi”. Seinille ja laipioon lakanoiden päälle kiinnitettiin huiveja, ryijyjä, raanuja, lampetteja ja teko- tai luonnonkukkia. Katon rajaan ripustettiin tauluja, kuten esimerkiksi hääparin saamia onnittelutauluja sekä valokuvia, ja ovien päälle ja peräseinälle peilejä. (Heikkinmäki 1981, 215–217, 221–222.)

Kuvio 6. Vasemmalla Kokkolalainen hääsali, jonka katossa roikkuu morsiantaivas. Oikealla morsiantaivas, josta roikkuu fransulakanoita, tumma silkkihuivi sekä koristeena tuomenoksia.

Hääparin yläpuolella on voitu vihittäessä pitää myös telttaa (*tellaa, telttaa*, suomenruots. *päll*), kookasta silkkihuivia, jota telturit, eli morsiuustyöt ja -pojat kannattelivat reunoista (mts. 356–357). Morsiantaivas ja telta jäljittelivät kirkoissa käytettyjä vihkipatoksia. Vihkipaikalla lattialle on laitettu ryijy ja sen päälle vihkipallit tai tyynyillä ja liinoilla peitetyt jakkarat, joille vihkipari polvistui. (Kaivola 1995, 28.)

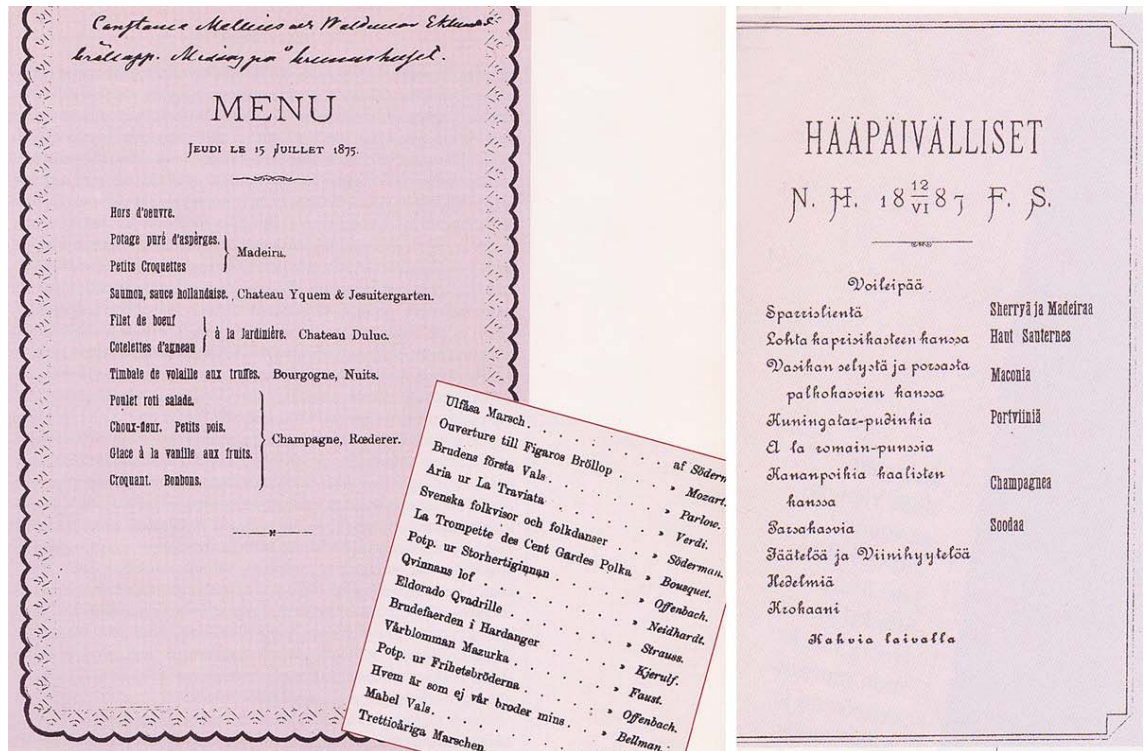
Pihamaalle pystytettiin hääkoristeeksi koivuja ja lehtimaja. Niitä on käytetty kautta maan ja ne ovat olleet yleisiä ilmeisesti sen takia, että koivut ja lehtipuun oksat ovat olleet vanhastaan kesäkauden ja varsinkin juhannuksen koristeita. 1900-luvulla vihittiin myös ulkona, jolloin hääpari seiso i avoimen lehtimajan edessä. Majan keskellä oli valkealla liinalla, kukkasilla ja kynttilöillä koristeltu pöytä. (Heikinmäki 1981, 222–223.) Koivut ja lehtimaja koristavat jossain määrin vielä tänäkin päivänä kesähäitä.

Länsi-Suomessa, Ahvenanmaalla ja ruotsinkielisellä Etelä-Pohjanmaalla on käytetty hääsalkoja, jotka olivat yleensä kokonaan tai osaksi karsittuja kuusenrunkoja, jotka koristeltiin köynnöksillä, kukilla, kangas- tai paperisuikaleilla. Hääsalot muistuttivat juhannussalkoja. Hääsalkoina käytettiin myös lipputankoja, joissa liehui kirjavia lippuja ja myöhemmin Suomen itsenäistyttyä Suomen lippu. Pihakoristeina käytettiin myös latvoistaan yhteen taitettuja puunrunkoja, eli kunniaportteja, jotka toivottivat häävieraat tervetulleeksi. (Kaivola 1995, 28; Heikinmäki 1981, 223.)

2.4 Menu-, hääohjelma- sekä kirkko-ohjelmakortit

Maalaihäiden ruokalistaista ei ole juurikaan esimerkkejä hääkirjallisuudessa. Ennen painotekniikan yleistymistä suomessa ei luonnollisestikaan ole käytetty sellaisia. Kuitenkin 1800-luvun loppupuolella myös häämenulistat sekä juhlapaikan ohjelmasta ja kirkko-ohjelmasta kertovat lappuset alkoivat yleistyä, ensiksi tietysti rikkaissa säätyläisperheissä.

Menu-, hääohjelma- sekä kirkko-ohjelmakortit ovat olleet ulkonäöltään hyvin yksinkertaisia, yleensä yhdelle arkille painettuja tai monisivuisiksi taitettuja lehtisiä. Tuula Kaivolan toimittamassa kirjassa *Kahden Kauppa* (1995) on esimerkki vuonna 1875 vietettyjen hienostohäiden häämenusta, jonka kääntöpuolella oli musiikkiohjelma (mts. 31). Menun etupuolen reunat ovat hillityn koristellut ja kirjasintyyppejä on ainakin kolme erilaista. Kirjasintyyppien paljoudesta huolimatta menu-kortti ei näytä kuitenkaan sekavalta, vaan harmoniselta ja siistiltä. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Menukortteja vuosilta 1875 ja 1887.

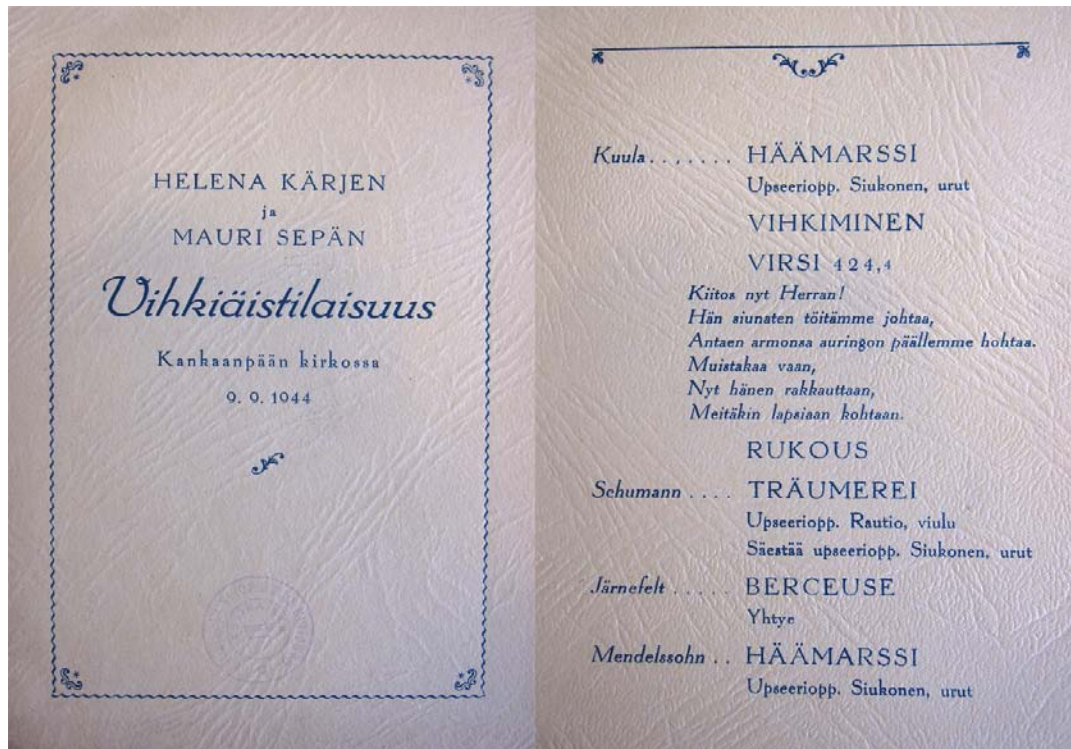
Kaivolan toimittamassa kirjassa *Kahden Kauppa* (1995, 168) on myös toinen esimerkki vuonna 1887 pidettyjen häiden menusta, jossa nähdään jopa neljää eri kirjasyntyyppiä (Kuvio 7.). Menukortin reunuksen koristelut ovat erittäin pelkistetyt. Siitä, oliko tämä menu hienostohäiden menu, ei kirjassa kerrota, mutta menun sisällön perusteella voisi näin olettaa.

Irma Savolaisen toimittamassa kirjassa *Häät Bröllop* (2001, 170) nähdään esimerkki ilmeisesti 1930-luvulla vietettyjen häiden ruokalistasta (Kuvio 8.). Tämä menukortti on selvästi kirjoitettu kirjoituskoneella ja kuvitus maalattu suoraan käsin tai painamalla. Kuvituksen tyylin ja sen hahmojen vaatetuksen perusteella voi olettaa, että nämä häät pidettiin juuri 1930-luvulla. Samassa kirjassa sivulla 169, on esimerkki Alppilassa 3. helmikuuta 1917 pidettyjen häiden ruokalistasta (Kuvio 8.), jonka kanteen on piirretty ihannainen nuoruutensa keväässä ja uljas sulhasmies. Nämä piirrookset saattavat kuitenkin olla jonkun häävieraan jälkikäteen piirtämiä kuvituksia, sillä ne eivät näyttäisi tyylillisesti kuuluvan muutoin painoteknillisen upeasti toteutetun menukortin kanteen, joka näyttäisi olevan preglattu.

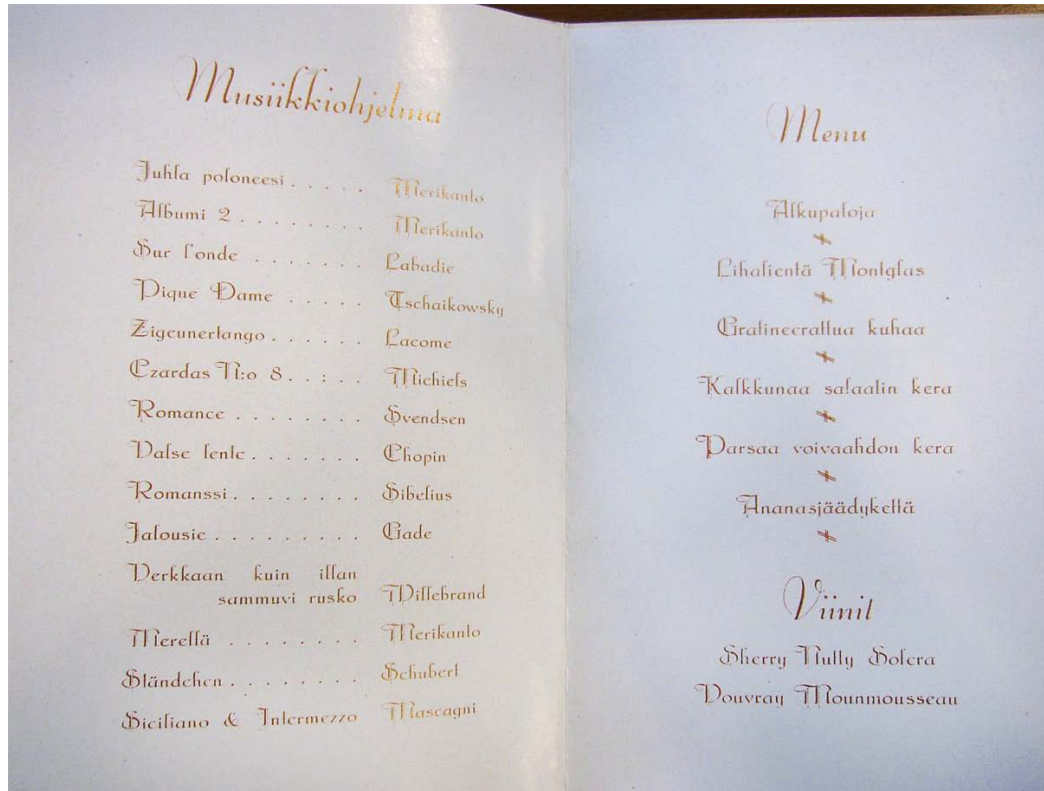

Kuvio 8. Menukortteja 1930- ja 1910-luvuilta.

Tutkimani Kansalliskirjaston häämateriaalin joukossa oli myös muutamia vanhoja kirkko-ohjelma- sekä juhlaohjelmalehtisiä. Jokaiset niistä olivat A5-kokoisia, nelisivuisia ja molemmin puolin painettuja lehtisiä. Tarkastelemani lehtiset sijoittuvat vuosien 1937 ja 1947 välille. Lehtiset ovat väreiltään mustavalkoisia lukuun ottamatta vuonna 1944 pidettyjen häiden kirkko-ohjelmalehtistä (Kuvio 9.), jonka painoväri on ollut sininen, ja jonka paperimateriaali on paksuhkoa nahkapintaa jäljittelevää kartonkia. Kuvassa 10. nähdään vuonna 1937 pidettyjen juhlien kutsulehtinen, jonka teksti on kultafolioitu ja materiaalina on ollut kiiltäväpintaista paksuhkoa paperia.

Kuvio 9. Kirkko-ohjelmalehtinen vuodelta 1944.

Kuvio 10. Juhlien ohjelmalehtinen vuodelta 1937.

2.5 Häämmeisten ulkoasu

Häämmeisten tarjoaminen on lähtöisin jo 1700-luvulta, jolloin säätyläisperheissä jaettiin jokaiselle vieralle karamelli muistoksi häistä tai hautajaisista. Häämmekonvehdit tulivat tutuiksi myös talonpoikaisväelle 1800-luvulla, ja jopa palvelusväen häissä tarjottiin sellaisia. Konvehdit olivat isoja ostokaramelleja, jotka käärittiin koreaan kiiltopaperiin, koristettiin paperihapsuin tai nauhoin, kiiltokuvin, ruusukkein ja muistosäkein (Kuvio 11.). Häämmekonvehtia ei ollut tarkoitus syödä, vaan säilyttää muistona. Vuonna 1837 alkoivat yleistyä niin sanotut konvehtihäät, jotka olivat muita häitä halvempat järjestää. Häätälössä tarjottiin ainoastaan kahvia ja konvehteja. Konvehtihäät olivat 1870-luvulla seuraipiireissä suurinta muotia ja kaikkea muuta kuin yksinkertaisia tilaisuuksia näennäisestä vaatimattomuudestaan huolimatta. (Kaivola 1995, 32; Savolainen 2001, 168–169; Uusivirta 1982, 224.)

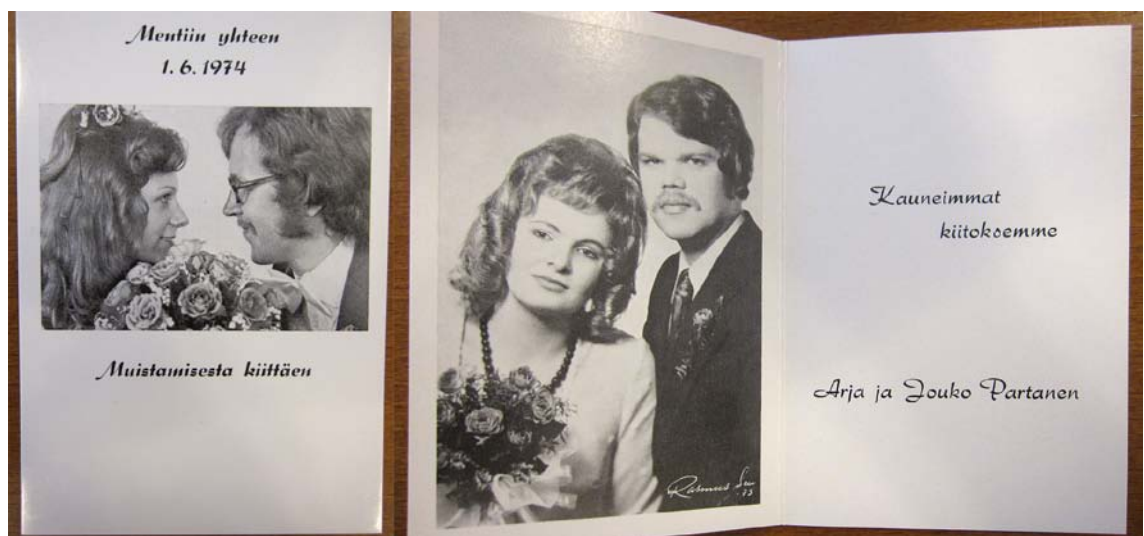
Kuvio 11. Kuvan alareunassa vuonna 1883 pidettyjen häiden häämmekonvehteja.

2.6 Häämmekuva ja kiitoskortit

Kiitoskortteja ei varsinaisesti ennen vanhaan ollut, sillä kiitokseksi häistä vieraat saivat häämmekonvehdin. Ennen valokuvaustekniikan keksimistä häämmepari teetti itsestään maalattu-

ja muotokuvia muistoksi. Hääkuvan ottaminen on uudempi ilmiö, sillä kuvien ottaminen ja teettäminen oli kallista. 1800-luvun puolivälissä ei vielä ollut tapana ikuistaa juhlahetkiä jälkipolvien ihailtavaksi. Maalattujen muotokuvien teettäminen jäi pois, kun monet muotokuvamaalarit siirtyivät kameran taakse, sillä kuvien ottaminen oli paljon nopeampaa ja helpotti morsiusparin ikuistamista. Kun harrastelijoiden kamerat alkoivat yleistyä 1800-luvun lopulla, häitä, sekä myös hautajaisia alettiin kuvata etenkin kylävalokuvaajien toimesta, sillä heidän hintatasonsa oli halvempi, kuin kaupunkien ammattikuvaajien. Hääkuvassa käynti yleistyi 1890-luvulta lähtien, mutta vanhimmat kuvat ovat peräisin jo 1860-luvun lopulta. 1800-luvun lopulla otetut kuvat olivat yleensä kokovartalokuvia, ja niin sanotut polvikuvat tai puolivartalokuvat yleistyivät vasta 1930-luvulla. Morsiamesta otettiin myöhemminkin puolivartalokuvien lisäksi myös kokovartalokuvia, jotta saatiin ikuistettua hänen hääpukunsa kokonaisuudessaan. Hääkuvia ei jaettu jokaiselle vieraille muistoksi, vaan ne annettiin ainoastaan lähisukulaisille. (Savolainen 2001, 179–182.)

Varsinaiset kiitoskortit, joissa on yhdistetty sekä valokuva että kiitosteksti, ovat alkaneet yleistyä suunnilleen 1900-luvun puolivälin jälkeen. Kansalliskirjastossa tarkastelemani häämateriaalin joukossa oli tämän kaltaisia kiitoskortteja useampia, mutta varhaisimmat olivat peräisin vasta 1970-luvulta. Tyyliiltään tarkastelemani kiitoskortit 1970-luvulta olivat yleensä puolikkaan A5 arkin kokoisia taitettuja nelisivuisia kortteja, jotka olivat painettu molemmin puolin mustavalkoisiksi (Kuvio 12.). Kirjasintyyppit olivat useimmissa tapauksessa käsinkirjoitetun tyyliä.

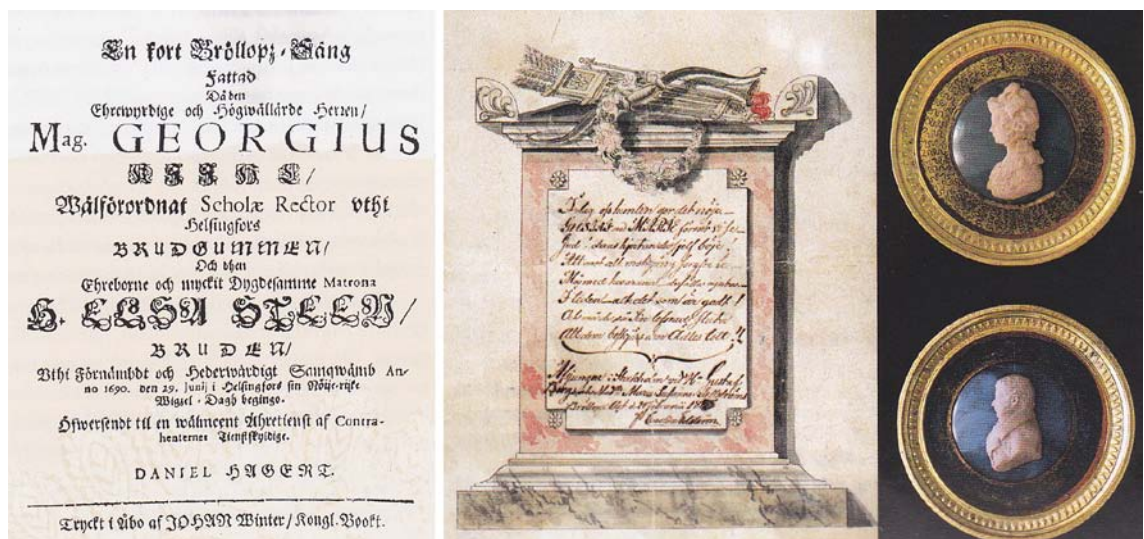

Kuvio 12. A5-kokoisia kiitoskortteja 1970-luvulta.

2.7 Häälaululehtisen kansi, onnittelurunot ja häähymni

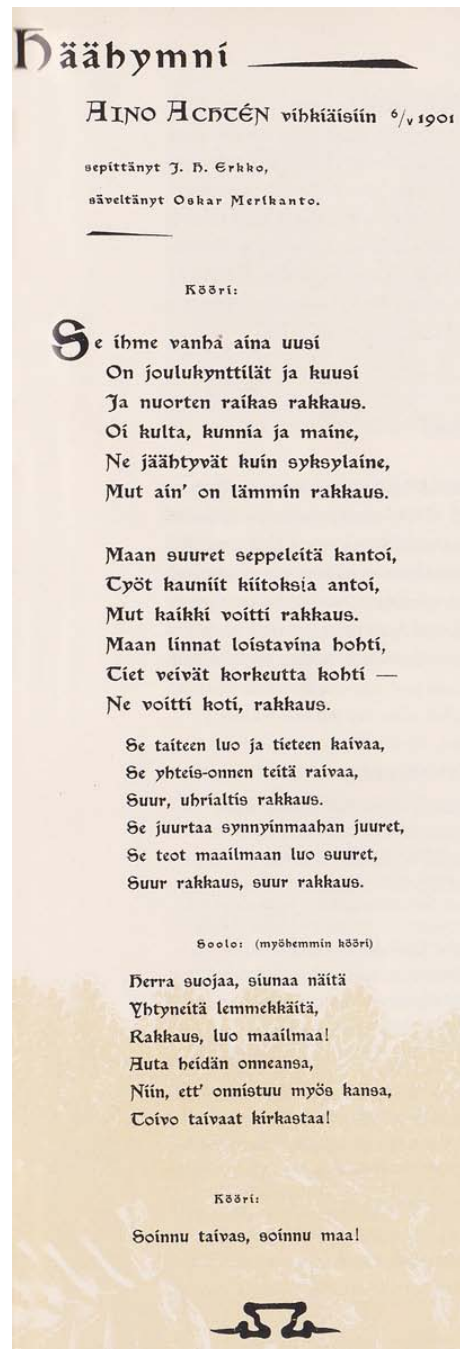
Ennen kuin hääkutsuja tai muita häihin liittyviä graafisia elementtejä alettiin käyttää, on barokin aikakaudella painettu häälaululehtisten kansiä sekä häärunoja. Irma Savolaisen toimittamassa Häät Bröllop -kirjassa on esimerkki vuonna 1690 pidettyjen häiden painetusta häälaululehtisen kannesta (Kuvio 13.). Aateliston, oppineiden ja rikkaiden porvareidenkin häitä juhlistettiin 1500–1700-luvuilla painetuilla onnittelurunoilla, joita laulettiin hääjuhlassa ja kierrätettiin kädestä käteen häävieraiden kesken. Näissä vuonna 1690 pidetyissä häissä menivät naimisiin Helsingin triviaalikoulun rehtori Georgius Kijhl ja varakas helsinkiläinen tervaporvarin tytär Elsa Steen. Häiden kunniaksi julkaistiin 12-säkeistöinen ”Lyhyt häälaulu”, jonka sanat oli kirjoittanut notaari Daniel Hagert. LauluviHKosia on säilynyt kaksi kappaletta. Tukholman kuninkaallisessa kirjastossa säilytettävässä kappaleessa painetuille tyhjille nuottiviivastoille on kirjoitettu käsin musteella laulun melodia sekä kenraalibasso. Se on todennäköisesti esitetty soolona pelkän luutun tai sellon kaltaisen jousisoittimen ja tuon ajan jonkinlaisen kosketinsoittimen kera. (Savolainen 2001, 135.)

Painettujen häärunojen mentyä muodista pois 1700–1800-lukujen vaihteessa onnittelusäkeitä alettiin kirjoittaa koristeellisiin seinätauluihin. Kaupunginmuseon kokoelmiin kuuluu hääonnittelutaulu, jonka on tehnyt Carolina Edström vuonna 1808 Tukholmassa vihityille kelloseppä Gustaf Bergille ja Maria Sällströmille (Kuvio 13.). (mts. 137.)

Kuvio 13. Vasemmalla vuonna 1690 painetun häälaulun kansi. Oikealla Hääonnittelutaulu vuodelta 1808.

Häät Bröllop -kirjassa on kerrottu myös oopperalaulaja Aino Ackté'n vihkiäisten painetusta Häähymnistä vuodelta 1901 (Kuvio 14.). Ackté vihittiin Helsingin Nikolainkirkossa lakimies Heikki Renvallin kanssa, ja tilaisuutta varten oli Ackté'n harras ihailija, suosittu laulusäveltäjä Oskari Merikanto säveltänyt kunnianhimoisen Häähymnin, jonka tekstin laati runoilija J. H. Erkko. Hymnin teksti on säilynyt häissä jaettuna painettuna lehtisenä. (mts. 142–143.)

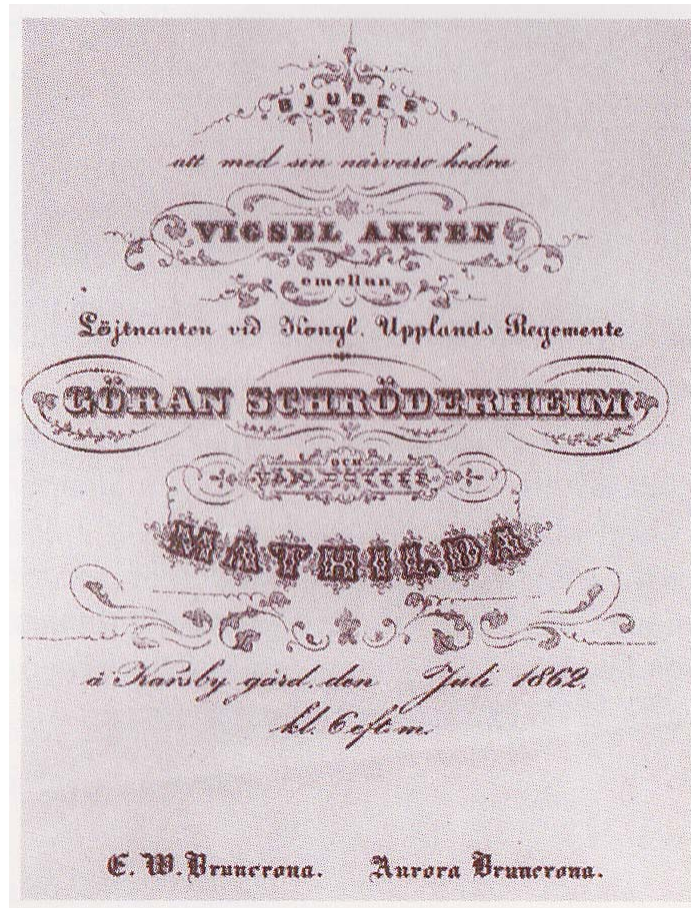
Kuvio 14. Painettu häähymni Oopperalaulaja Aino Ackté'n häistä vuodelta 1901.

2.8 Entisajan häiden graafisen materiaalin ominaispiirteitä sekä sen kehitys vuosien saatossa

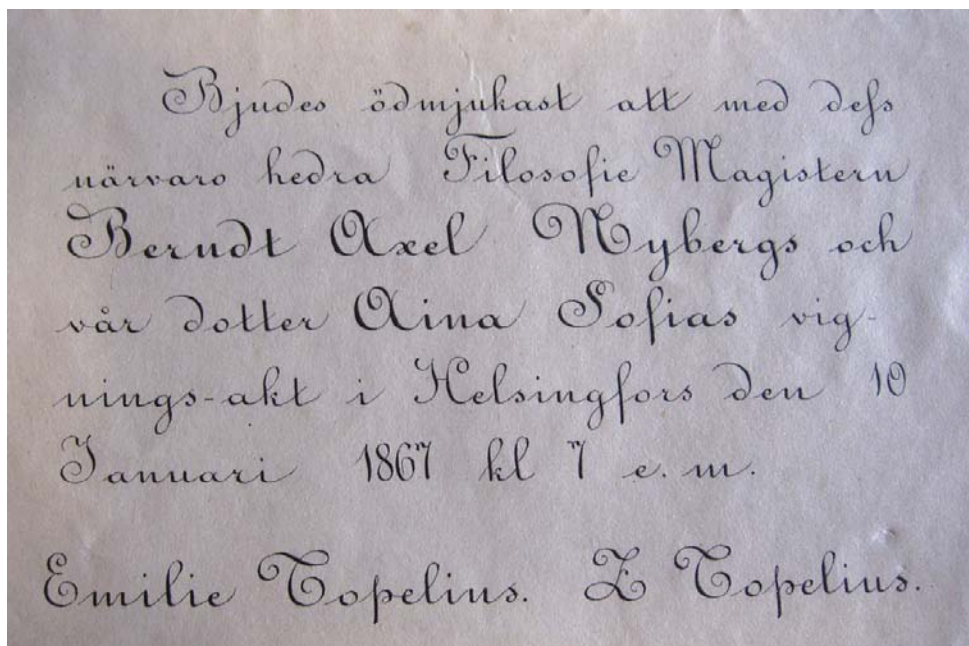
Entisajan häiden graafiset elementit ovat poikenneet merkittävästi toisistaan aikakaudesta riippumatta, sillä usein rikkaiden säätyläispiirien häiden graafinen materiaali oli koristeellisempaa ja näyttävämpää, kun taas vähemmän varakkaiden graafiset hääelementit olivat luonnollisesti pelkistetympiä ja paperimateriaalit halvempia tai materiaalit puuttuivat kokonaan.

Värien ja kuvallisen materiaalin käyttö on ollut melko vähäistä painotekniikan alkeellisuudesta ja käytön harvinaisuudesta johtuen. Tyypillistä esimerkiksi 1600-luvun loppupuolen, mutta myös 1840–1880-lukujen graafisissa elementeissä on ollut yhdistää useita eri typografisia tyyliuuntia, kirjaintyylejä ja -kokoja yhteen painotuotteeseen. Esimerkiksi vuonna 1690 painetussa häälaulun kannessa (Kuvio 13.) on piirteitä renessanssiajan harmonisesta, goottilaisesta kapeanjäykistä ja barokin koristeellisesta typografiasta. Useiden kirjainlajien sekoituksen takia häälaulun kansi on jopa vaikeaselkoinen ja raskas. Tyypillistä entisajan graafiselle häämateriaalille oli myös se, että yhteen painotuotteeseen saatettiin yhdistää sekä painettua että käsin kirjoitettua tekstiä.

Entisajan painetut häämateriaalit ovatkin suorassa yhteydessä kunkin aikakauden yleisen graafisen tyylin kanssa. Esimerkiksi vuonna 1901 painetussa häähymnissä (Kuvio 14.) on selkeästi nähtävissä jugendin ajan tyylille ominaisia pyöreitä piirteitä. 1840–1880-lukujen välissä oli sen sijaan suosittua sekoittaa monen eri aikakauden tyylejä keskenään, kuten esimerkiksi Tenholan Karsbyn kartanossa pidettyjen häiden kutsusta voidaan nähdä (Kuvio 15.). Käsinkirjoitetut kutsut olivat usein yksinkertaisia ja koruttomia. Toisaalta nekin pyrittiin usein kirjoittamaan kauniilla käsialalla (Kuvio 16.) ja joissain kutsuissa on voinut olla myös käsin piirrettyjä kuvioita ja kuva-aiheita. Tarkastelin Kansalliskirjastossa satoja erilaisia vanhojen kutsukorttien, kirkko-/juhlaohjelmien sekä kiitoskorttien ulkoasuja eri aikakausilta. Seuraavat kappaleet käsittelevät niistä tekemiäni havaintoja.

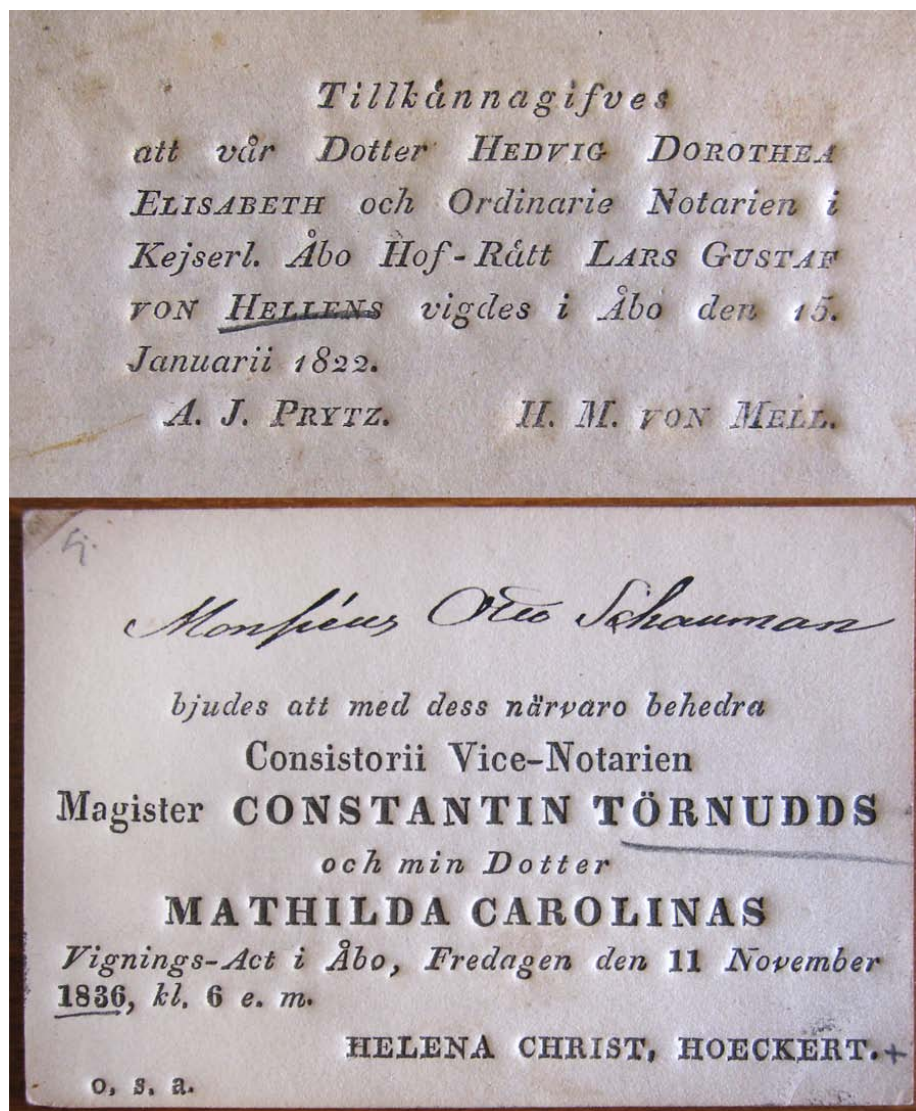

Kuvio 15. Vuoden 1862 vietettyjen häiden kutsussa voidaan nähdä monia eri aikakausien kirjaintyyliä.

Kuvio 16. Zacharias Topeliuksen tyttären hääkutsu on kirjoitettu kauniilla käsialalla.

Vanhimmat kutsukortit olivat vuodelta 1831, mutta vanhin tarkasteleman häihin liittyvä asiakirja oli vuodelta 1822. Tämä oli hieman käyntikorttia suuremmalle kortille painettu ilmoitus naimisiinmenosta. Kutsukortit ovat olleet 1800–1840-lukujen välissä hyvin pienikokoisia, yksinkertaisia ulkoasuiltaan ja suurin piirtein nykyajan käyntikortin kokoisia painettuja kortteja. Painomenetelmänä on käytetty kohopainantaa. (Kuvio 17.). Painetut kortit tulivat ensimmäisinä käyttöön Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa 1800-luvun alkupuoliskolla, joten korttien painattaminen on ollut hyvin pienimuotoista ja kallista, ja siksi ainoastaan rikkailla säätyläispiireillä oli varaa teettää niitä. Kutsut olivat suurimmaksi osaksi ruotsinkielisiä ja niitä voitiin elävöittää käyttämällä kauniisti preegattua paperia (Kuvio 18.).

Kuvio 17. Kohopainettuja kutsukortteja 1800-luvun alkupuolelta.

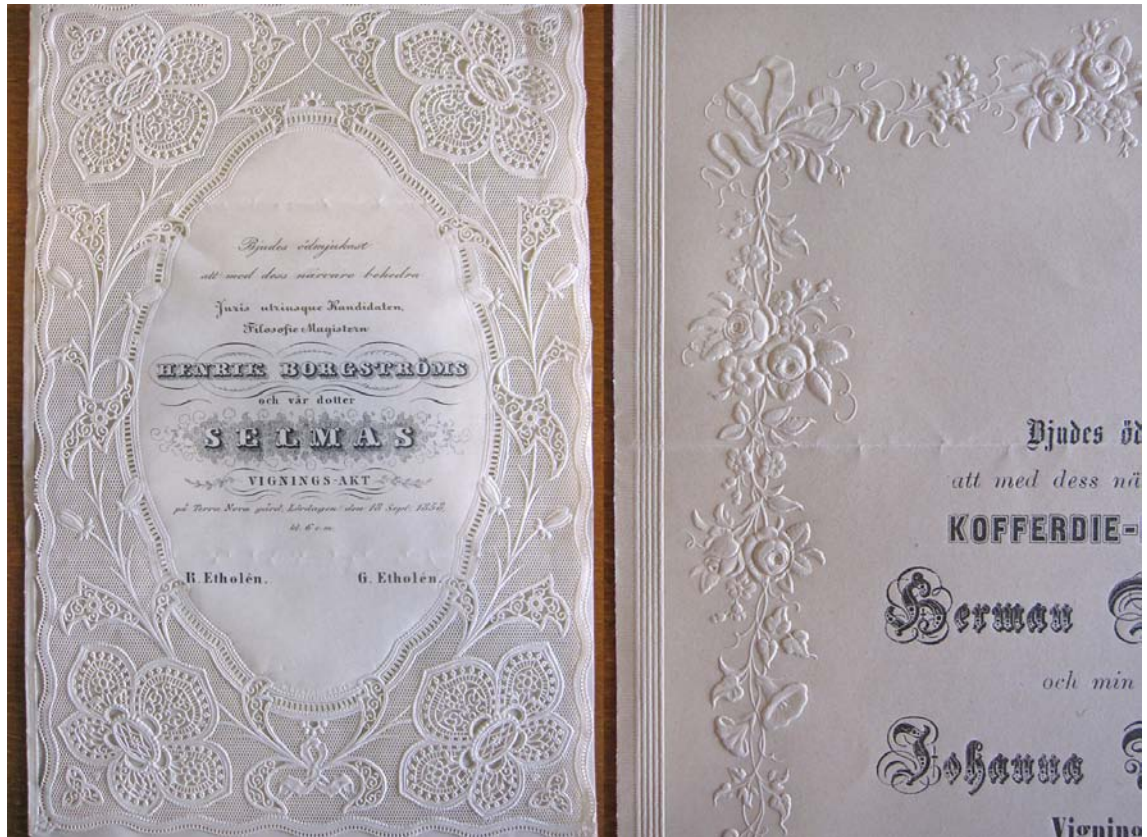
Kuvio 18. Erilaisia hääkutsujen kauniisti preeglattuja reunoja.

1840-luvun kutsujen muoto pysyi edelleen hyvin pienenä, vaikka A5 ja A4-kokoisiakin kutsuja alkoi jo esiintyä. 1840-luvulla saatettiin jo nähdä 1840–1880-luvuille tyypillistä koristeellisuutta sekä myös värien käyttöä (Kuvio 19.). Painokustannuksissa voitiin säästää siten, että kutsut kirjoitettiin käsin, mutta kuitenkin kauniille koristeelliselle paperille tai kortille. Painomenetelmänä on käytetty esimerkiksi syväpainoa.

Kuvio 19. 1840-luvun hääkutsuja.

1850–1860-luvuille tultaessa, typografisten kertaustyylien aikakautena, joka jatkui aina vuoteen 1890 asti, muuttuivat kutsukorttien ulkoasut voimakkaan koristeellisiksi ja mahtipontisiksi. Yhdessä hääelementissä oli jopa kymmenen erilaista kirjasintyyppiä, kuten voidaan nähdä esimerkiksi Tenholan Karsbyn kartanossa pidettyjen häiden kutsussa (Kuvio 15.). Paperimateriaalit olivat myös erittäin koristeellisia, kuten pitsireunaisessa vuoden 1853 hääkutsussa, jonka paperi on pariisilaisen H. Bertoun valmistama (Kuvio 20.). Papereiden reunoja koristeltiin stanssaamalla ja preeglaamalla niihin kauniita kuvioita ja ornamentteja (Kuvio 20.).

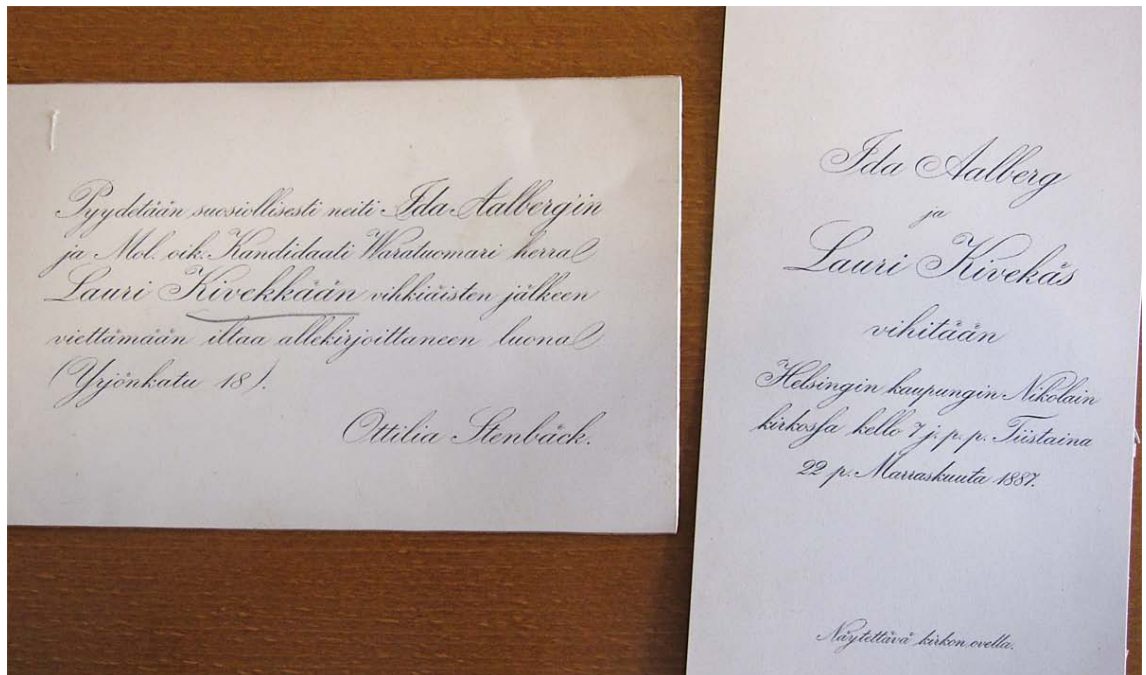

Kuvio 20. Vasemmalla stansattua pitsireunaista paperia H. Bertoun valmistamana. Oikealla preeglattua kukkaornamenttia.

1870–1880-luvuilla typografinen leikittely jatkui, mutta reunojen koristeellisuudet, kuten stanssukset ja preeglaukset hävisivät lähes kokonaan. Materiaalit muuttuivat ohueh-kosta paperista kovempaan kiiltävöpintaiseen kartonkiin, joiden päällyys oli koristeltu värikkäällä silkkisellä suojapaperilla (Kuvio 21.). Kutsujen koot vaihtelivat myös A5-kokoisista pienempiin kortteihin ja hääkutsun mukana saattoi olla jopa erillinen liite, kuten voidaan nähdä kansainvälisesti tunnetun näyttelijän Ida Aalbergin ja fennomaani Lauri Kivekkään hääkutsussa (Kuvio 22.).

Kuvio 21. 1870- ja 1880-lukujen hääkutsuissa oli usein värikäs silkkinen suojarahaperi.

Kuvio 22. Näyttelijä Ida Aalbergin ja fennomaani Lauri Kivekkään hääkutsu sekä kutsun liite.

1890-luvulle tultaessa siirryttiin kutsujen typografiassa hiljalleen takaisin hillitympiin kauno- ja antiikvakirjoitustyyleihin. Kutsukorttien muoto saattoi tosin olla jo mielikuvituksellisempi, kuten esimerkiksi vuonna 1893 pidettyjen häiden kirjekuorimallisessa kutsussa, jonka reunat olivat kullatut (Kuvio 23.). Suomen kieli alkoi vähitellen syrjäyttää ruotsin kielen myös häihin liittyvissä graafisissa elementeissä 1890-luvulta eteenpäin kansallisen fennomaniaheräämisliikkeen johdosta.

Kuvio 23. Vuoden 1893 vietettyjen häiden erikoisen mallinen hääkutsu.

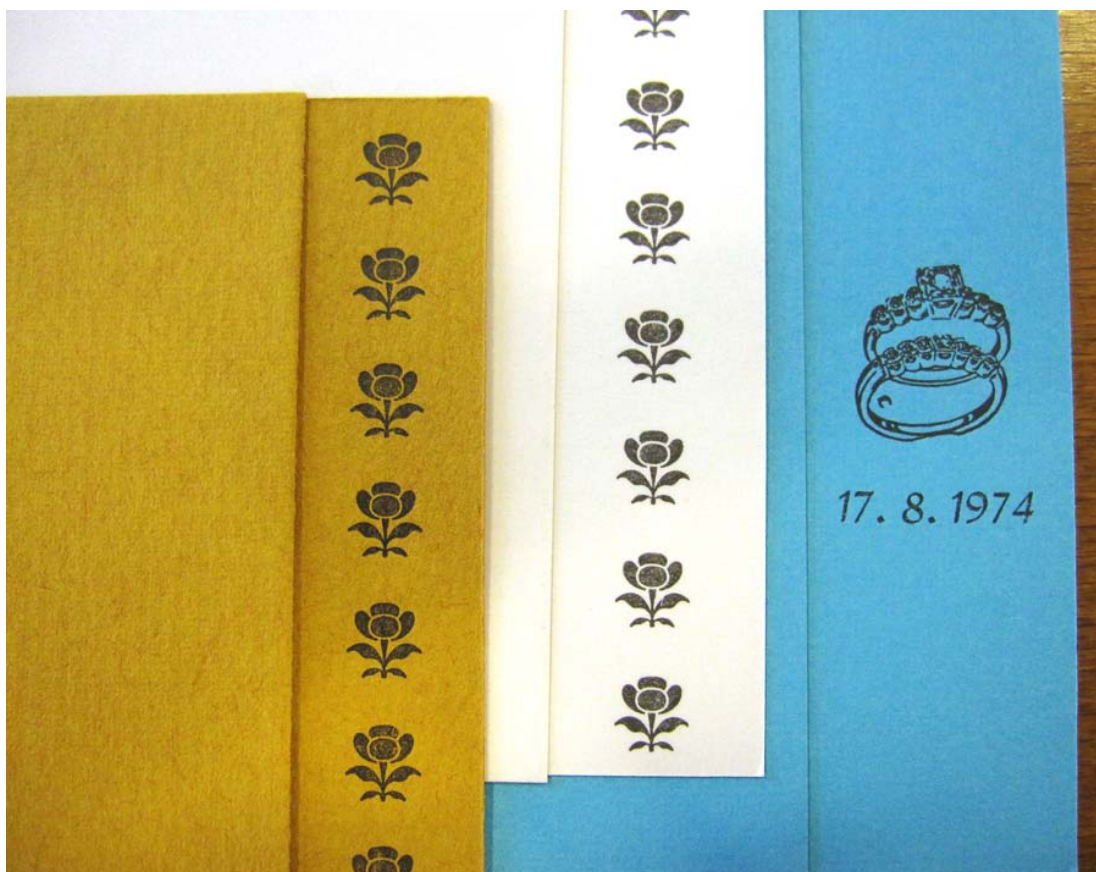
Jotkut 1900-luvun alun kutsukorteista olivat hyvin vahvasti jugend-sävytteisiä niin typografisesti, kuin kuvituksellisestikin (Kuvio 24.). Sotien alkaessa ja niiden aikana myös häihin liittyvä materiaali on ollut luonnollisesti pelkistetympää ja riisutumpaa, ja kutsukortit ovat olleet pienehköjä yksisivuisia tai taitettavia kortteja. Vasta 1970-luvulle tultaessa ja siitä eteenpäin aletaan nähdä monimuotoisempaa ja persoonallisempaa häämateriaalia (kuvio 25.) sekä rohkeampaa värien käyttöä (Kuvio 26.).

Kuvio 24. Jugend-tyylisiä hääkutsuja 1900-luvulta.

Kuvio 25. Vuonna 1974 pidettyjen häiden persoonallinen vanhan ajan tyyliä henkivä hääkutsu.

Kuvio 26. 1970-luvun tyypillisiä värikkäitä hääkutsuja.

Internet ja digitaalinen aikakausi on tuonut uusia mahdollisuuksia graafiseen suunnitteluun ja on mahdollistanut täten myös häihin liittyvien graafisten elementtien kehityksen. Materiaalitarjonta on tänä päivänä myös lähes rajatonta. Häiden graafisten elementtien ulkomuoto pysyi suhteellisen yksinkertaisena ja pienimuotoisena aina 2000-luvulle saakka, jonka jälkeen ne ovat harpanneet suuren askeleen kehityksessä eteenpäin. Graafinen häämateriaali on nykypäivänä hyvin monimuotoista ja erilaisempaa kuin aikaa ennen Internetiä ja digitaalista aikakautta. Digitaalisuus on mahdollistanut myös sen, että materiaalin tuottaminen on halvempaa ja nopeampaa verrattuna entiseen. Nykypäivänä on kuitenkin mahdollista palata vanhaan aikakauteen ja tyylikeinona käyttää häiden graafisessa materiaalissa vanhan ajan tyyliä ja kirjaintyyppejä, jotka muistuttavat esimerkiksi 1800-luvun puolivälin kirjaintyyppejä.

3 Nykyajan häiden graafisten elementtien ja juhlapaikan somistuksen trendit

Tärkein häätrendi nykypäivänä on se, että häistä tulee ennen kaikkea hääparin näköiset juhlat. Hääjuhlista halutaan iloinen ja kaunis tilaisuus, joka kuvastaa tyylikkäästi parin yhteisiä mielenkiinnon kohteita ja yhteistä elämää. Persoonallisuutta voidaan tuoda mukaan kevyillä aiheilla ja teemoilla, kuten esimerkiksi musiikki, matkustaminen tai muut hääparin yhteiset harrastukset. Teema voi olla myös pelkkä väritys tai se voidaan viedä jopa niin pitkälle, että pyydetään häävieraitakin pukeutumaan teeman mukaisesti (Wikström 2012).

Vanhan ajan Hollywood glamour tyylliset vintage-häät ovat myös erittäin suosittuja, varsinkin vuonna 2012. Morsian voi käyttää muun muassa isoäitinsä hääpukua tai vaikkapa isoäidin jo ajan kultaamaa vihkisormusta. Eettiset asiat otetaan myös yhä useammin huomioon häitä järjestettäessä. Ekohäissä voi hyvinkin käyttää esimerkiksi vuokrasomistepalvelua, jolloin somisteet vuokrataan juhlapäivää varten ja palautetaan juhlan jälkeen. Näin ei jää mitään turhia tavaroita pölyttymään vintin nurkille. Hääpari säästää siinä myös kustannuksissa. (Wikström 2012.) Seuraavat kappaleet käsittelevät omia havaintojani nykypäivän häätrendeistä sekä Hey Look -nimisen hääsuunnitteluyrityksen kanssa 20.5.2012 käytyyn lyhyeen epäviralliseen sähköpostihaastatteluun.

Häiden somistuksen ja visuaalisen maailman tulee olla kaunis, eikä enää niinkään toteuteta perinteisen ja tavallisen hääjuhlan näköistä juhlaa. Ei ole pakko käyttää vaaleanpunaista organza-kangasta ja ruusun terälehtiä pöytäsomisteissa, vaikkakin sitä on totuttu hääjuhlissa näkemään. Pöytäsomisteina voivat toimia vaikka vanhat kirjat ja kahvikupit – mikäli ne miellyttävät hääparin silmää. Monet hääparit käyttävät nykyään apunaan myös värikarttoja, joiden avulla saadaan kaikki materiaalit, niin graafiset kuin somistukseen liittyvät elementit sopimaan yhteen.

Monissa häissä nähdään nykypäivänä myös paljon Amerikasta tulleita häätrendejä, kuten esimerkiksi makeisbuffet, Save the date -kortit ja Photo booth -valokuvausalue. Save the date -kortit eli ”Varatkaa päivä” -kortit ovat hääkutsun tapaisia kortteja, jotka lähetetään häävieraille jo vuosi ennen häitä. Näillä korteilla voidaan ilmoittaa häävieraille jo hyvissä ajoin tulevasta hääpäivästä, jolloin vierailta on pidempi aika järjestää tuo päivä vapaaksi kalentereihinsa. Save the date -kortit voivat olla käytännössä minkä muotoisia ja kokoisia tahansa. Yleensä ne suunnitellaan kuitenkin tulevan hääteeman

mukaiseksi, vaikka häihin olisikin reilusti aikaa, eikä hääteema ja häiden graafisten elementtien ulkoasu olisi välttämättä vielä 100 % selvä.

Monet hääparit käyttävät nykypäivänä häissään myös niin sanottua Photo boothia, eli juhlapaikalle järjestettyä valokuvausaluetta tai -nurkkausta. Alueella on yleensä jalustalla oleva kamera tai Polaroid-kamera, sekä rekvisiittaa kuvaa varten, kuten esimerkiksi taulun kehykset, hassuja hattuja, puutikun päähän askarreltuja paperiviiksiä, -huulia tai -laseja, jotka vieraat voivat asettaa kuvanottohetkellä kasvojensa eteen. (Kuvio 27.). Nämä Photo boothin kuvat voidaan esimerkiksi tulostaa suoraan kuvan ottamisen jälkeen ja liimata vieraskirjaan, ja niiden alle kirjoitetaan onnitteluviesti hääparille. Monet hääparit lähettävät Photo boothissa otettuja kuvia kiitoskortin mukana häävieraille muistoksi.

Kuvio 27. Photo boothissa voi käyttää rekvisiittana paperisia viiksiä.

Kukat ovat edelleen somistuksen kulmakivi. Kukilla tuodaan kauniisti esiin juhlan värimaailmaa tai värimaailmoja. Kukka-astiat tai niihin liitetyt somisteet voivat kuvastaa muutoin juhlan henkeä ja teemaa. Ei ole pakko käyttää kalliita tai perinteisiä kukkaasetelmia tai kimppuja, vaan näistäkin saa persoonallisia käyttämällä muita luonnon antimia ja muita materiaaleja. Moni rohkea morsian valitseekin tänä päivänä hääkimppun materiaaleiksi esimerkiksi höyheniä tai sulkia, simpukoita, oksia, silkkinauhaa, nappeja ja jopa silkkikukkia oikeiden sijaan, jolloin hääkimppu jää morsiamelle ikuisiksi ja kestäväksi muistoksi.

Graafiset materiaalit täydentävät juhla-ilmeeseen. Kaunis kutsu antaa vaikutelman siitä, mistä itse häätjuhlassa on kyse, ja innostaa vieraita ottamaan osaa häätjuhlaan. Yhteensopivat ja harkitut graafiset elementit tuovat arvokkuutta ja tyylikkyyttä juhlaan. Nykypäivänä häätparit ovat valmiita panostamaan kutsuihinsa ja myös muihin häätmateriaaleihin. Kutsut voivat olla esimerkiksi joko digi- tai letterpress, eli kohopainettuja. Kohopainetut kutsut painetaan käsin ja ne ovat aina hieman arvokkaampia, mutta erityisen kauniita, jolloin jokainen juhlavieras varmasti säästää sen muistoksi.

Graafisissa materiaaleissa pätevät samat säännöt kuin häätjuhlan somistuksessa: niiden tulee olla parin näköiset. Materiaalit voivat olla hyvinkin mielikuvituksellisesti toteutettuja elokuvajulistemaisista häätkutsuista käsintehtyihin "prinsessakutsuihin". Trendinä kuitenkin ovat yksinkertaiset, kauniisti painetut ja graafiset kutsut, joissa saattaa olla esimerkiksi ainoastaan häätparin häätunnus. Monesti kutsuun ei haluta kuvaelementtiä, vaan tekstin sommittelu toimii kuvamaisesti. Vastakkain asettelemalla esimerkiksi kalligrafisia kirjasintyyppejä päätteettömien versaalikirjasintyyppien kanssa syntyy kauniita ja mielenkiintoisia häätkutsujen ulkoasuja. Yleisesti ottaen häätkutsutrendit voidaan heijastaa nykyaikaisiin graafisen suunnittelun trendeihin – minimalismi on päivän sana.

3.1 Yksilöllisen häät-/juhla-ilmeeseen suunnittelu Suomessa

Yksilölliseen juhla-ilmeeseen ja erityisesti häät-ilmeeseen perehtyneitä suunnittelutoimistoja oli Suomessa vielä kymmenisen vuotta sitten ainoastaan muutamia. Häätmateriaalit saatettiin teettää myös suoraan kirjapainoissa.

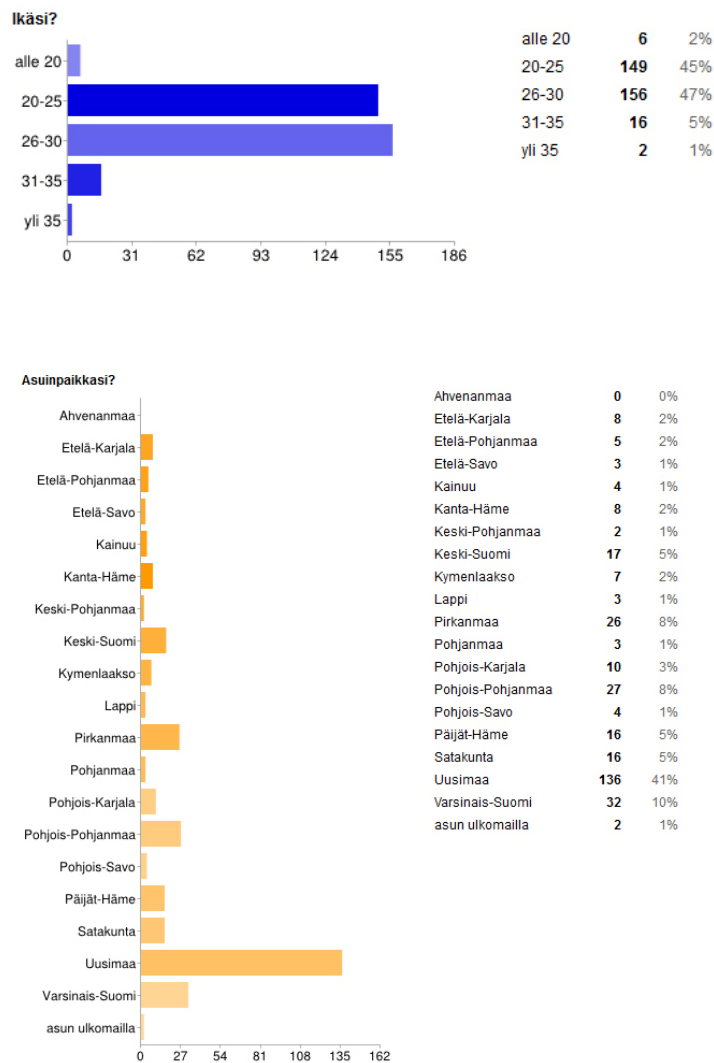
Tänä päivänä ulkopuolisen suunnittelijan käyttäminen häät-ilmeeseen suunnittelussa on yhä suositumpaa, joten tämän kaltaisia palveluita tarjoavia yrityksiäkin on jo useampia. Graafisen häät-ilmeeseen suunnittelua ja toteutusta tarjoavat yksittäisten graafikoiden ja yleisten suunnittelutoimistojen lisäksi myös puhtaasti häät- ja juhla-ilmeeseen suuntauneet yritykset, kuten esimerkiksi Calligraphen Oy, Häätpalvelu Weddingservice, Papershop, Hey Look, Omatyyli.fi ja Studio Unicco.

Jotkut näistä yrityksistä tarjoavat ainoastaan valmiita mallipohjia, joihin voi valita oman tyylin mukaan muun muassa värit ja kirjasintyytit, ja osa yrityksistä suunnittelevat materiaalit täysin alusta alkaen asiakkaan toiveiden mukaisesti.

3.2 Häätutkimuksen tulokset ja niiden analysointi

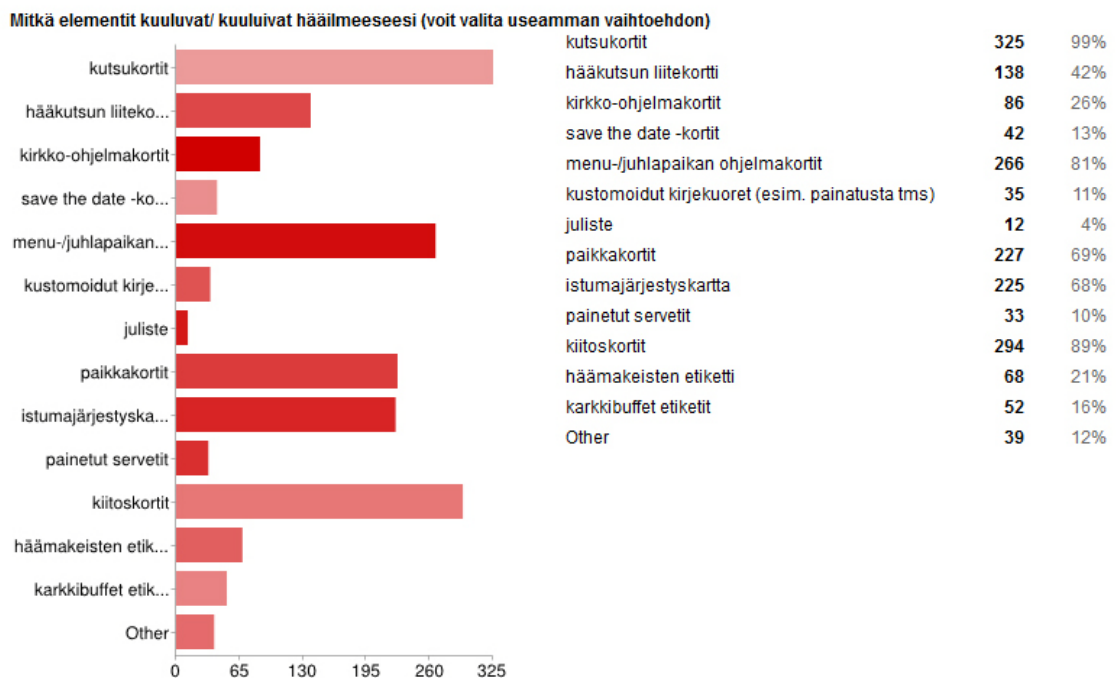
Teetin verkossa kyselyn nykyajan häiden visuaalisesta ilmeestä ja trendeistä. Kyselysääni oli yhteensä 13 kysymystä ja siihen oli tullut 24. toukokuuta 2012 mennessä 329 vastausta. Kyselyn avulla halusin selvittää, mitkä ovat nykypäivän häätrendit ja millaisia häitä ihmiset ylipäätään järjestävät. Rajasin kyselyn koskemaan ainoastaan henkilöitä, jotka ovat menneet naimisiin aikaisintaan vuonna 2007, tai ovat vasta suunnittelemassa häitään.

Kyselyyni vastanneista henkilöistä suurin osa, eli noin 92 % asettui 20–30 ikävuoden väliin ja noin 41 % vastanneista oli kotoisin Uudeltamaalta. Seuraavaksi eniten vastajia, eli noin 10 % tuli Varsinais-Suomesta. (Kuvio 28.)

Kuvio 28. Kyselyyn osallistuneiden ikäjakauma ja asuinpaikat maakunnittain.

Monivalintakysymykseen ”Mitkä elementit kuuluvat/ kuuluivat häällmeeseesi” suurin osa vastaajista oli valinnut häiden ”pakolliset” elementit, eli kutsukortit (99 %), kiitoskortit (89 %) ja menu-/juhlaohjelmakortit (81 %). Seuraavaksi suosituimmat elementit olivat paikkakortit (69 %) ja istumajärjestyskartta (68 %). Mielestäni ainoa yllättävä tulos tässä kysymyksessä oli painetut servetit -vaihtoehto, jonka oli valinnut ainoastaan 10 % vastaajista. Painetuilla servieteillä saa kuitenkin pienellä rahalla ja vaivalla arvokkuuden tuntua häälljuhlaan ja niistä jää myös hauska muisto häällvieraille jos hän ei niitä käytä. (Kuvio 29.)

Kuvio 29. Häällmeeseen kuuluneiden elementtien jakauma suosion perusteella.

Suosituin häiden teemaväri näyttäisi edelleen olevan valkoinen/horsunluu, jonka yli puolet vastaajista (63 %) oli valinnut. Seuraavaksi suosituimmat olivat vaaleanpunainen/pinkki (29 %) ja hopea (26 %). Yllättäen kullan teemaväriksi oli valinnut ainoastaan 12 % vastaajista. Toinen yllättävä seikka oli se, että jopa 21 % vastaajista oli valinnut mustan teemaväriksi. Nykypäivänä musta väri mielletään lähinnä hautajaisten ja surun väriksi, mutta se on ollut 1800-luvulla suosittu häällväri, ja usein morsiamen häällpukukin oli musta. (Kuvio 30.)

Kuvio 30. Häiden teemavärien jakauma suosion perusteella.

Suurimmalla osalla vastaajista oli teemaväreinä vähintään kahta tai kolmea väriä. Valkoinen väri mielletään perinteiseksi hääteemaväriksi, jolloin se on monelle itsestään selvä valinta. Monet valitsevat valkoisen lisäksi arvometallivärin (hopea tai kulta), joka tuo arvokkuutta suureen juhlaan. Värikkyyttä tuodaan tehosteväreillä, joita käytetään hillitysti mausteena häällmeessä. Kysymysten ”Minkä tyyliset/teeman mukaiset häänne ovat/olivat? Perinteiset vai persoonalliset? Kerro vapaasti!” ja ” Oliko/onko hääjuhlapaikallanne myös häidenne teeman mukainen somistus? Millainen?” kohdalla kyselyni vastaajat saivat kertoa ja kuvailla omin sanoin häidensä teemaa ja juhlapaikan somistusta, ja moni olikin selostanut tarkemmin etenkin teemavärien käyttöä:

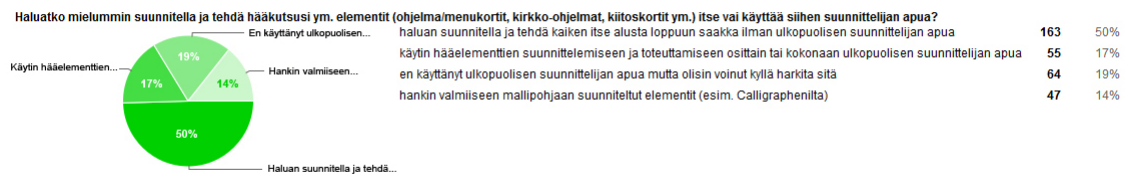
Somistus oli pääosin valkoinen ja vihreä, mustaa oli käytetty säästeliäämmin tehosteväriä. Pöytä- ja kaitaliinat, lautasliinat ja kukkakoristeet olivat kaikki teemavärien mukaiset. Katossa roikkui riisipaperipalloja ja portaiden kaiteet oli kiidottu valkoiseen organza-kankaaseen. Illalla tanssilattiaa valaisivat vihreät diskovalot. Pihan olimme koristaneet koivuvin ja valkoisin kukkasin. Pihalle pystytetyn teltan kattoon oli ripustettu vihreitä ja valkoisia lyhtyjä.

Häidemme väreinä on valkoinen, hopea ja viininpunainen. Tilaamme somistuksen ulkopuoliselta yritykseltä. Häät pidetään viinitilalla ja viinikorkitkin tulevat olemaan varta vasten meille suunnitellut. Tuolit ovat huputettu ja ne tulevat ole-

maan koristeltu teeman mukaisella ja värisillä naruilla ja ruseteilla. Hääpaikan ulkopuoli on myös koristeltu. Hääpaikan katosta roikkuu myös väriteemojen mukaiset narut. Koristeluun ja etenkin teemavärien mukaisiin kukkiin tullaan panostamaan paljon.

Kutsukorttimme olivat perinteiset, kullanväriset korttipohjat, sekä oranssia harsoa ja oransseja tarroja, jotka esittivät hääparin siluettia. Sisäkortti oli kuvioitua valkoista kartonkia, johon oli tulostettu teksti. Tarkoituksena oli pitää väriteema oranssina ja vihreänä, joka näkyi mm. morsiamen mekon vihreänä nauhana, isän solmio/taskuliinavärinä. Hääautosta roikkuvat kengät olivat maalattu oranssiksi ja vihreäksi, morsiamen hiukset ovat muutenkin kirkkaan oranssit ja kampauksessa oli vihreitä koristekiviä.

Kolmannes vastaajista käytti, tai ainakin harkitsi käyttävänsä ulkopuolisen suunnittelijan apua elementtien suunnittelussa. Toisaalta puolet vastaajista halusi tehdä ja suunnitella kaiken alusta loppuun asti itse. 14 % vastaajista hankki valmiiseen mallipohjaan suunnitellut elementit niitä tarjoavilta yrityksiltä, kuten esimerkiksi Calligraphen Oy:n Now & Forever -verkkokaupasta. (Kuvio 31.)

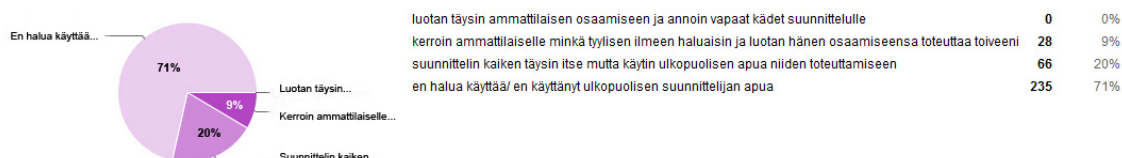
Kuvio 31. Ammattisuunnittelijan käytön suosio hääsuunnittelussa.

Näiden tulosten perusteella voidaan siis todeta, että puolet vastaajista olivat jollain tapaa käyttänyt tai harkinnut käyttävänsä ulkopuolista suunnitteluapua tai valmiiksi suunniteltuja elementtipohjia, ja puolet eivät halunneet lainkaan käyttää minkäänlaista ulkopuolista apua.

Vielä kymmenisen vuotta sitten, kun tämänkaltaisia häämateriaaliin erikoistuneita suunnittelutoimistoja ei vielä ollut montaa, suunniteltiin ja tehtiin luonnollisesti itse askartelemalla kaikki häihin liittyvä graafinen materiaali. Jotkut ovat saattaneet tilata materiaalit myös suoraan painotaloilta. Tutkimustulosteni perusteella voidaan siis sanoa, että ulkopuolisen suunnittelijan käyttö häämateriaalin suunnittelussa on selvästi nousussa. Suunnittelija auttaa keventämään häihin liittyvien valmisteluiden aiheuttamaa taakkaa, ja panostamalla asiansa osaavaan taitavaan suunnittelijaan saadaan helposti kaunis ja arvokas graafinen ilme häihin.

Kaikki vastaajat halusivat jollain tapaa olla vaikuttamassa hääilmeeseen suunnittelemisessa, vaikka varsinainen toteutus olisikin ollut annettu ammattilaisen tehtäväksi. Kukaan ei siis halunnut yllättyshäitä elämänsä tärkeimpänä päivänä. Tämä on ihan ymmärrettävää, sillä häistä halutaan kuitenkin aina oman näköiset juhat. Vastaajista 71 % teki häämateriaalinsa kokonaan itse, esimerkiksi askartelemalla. (Kuvio 32.)

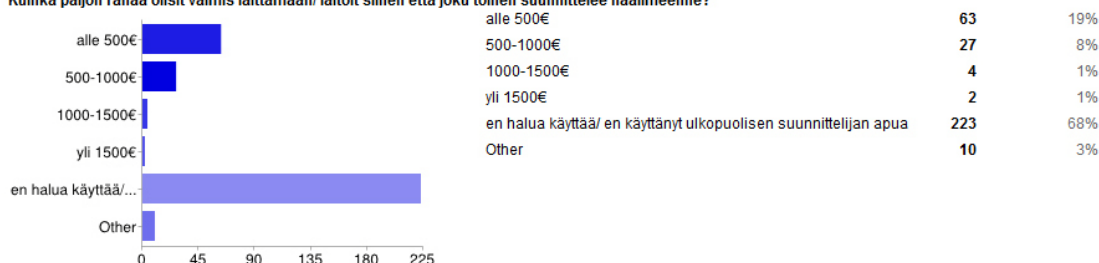
Kuinka paljon haluat itse olla vaikuttamassa hääilmeeseesi (kutsut, ohjelma/menukortit, kirkko-ohjelmat, kiitoskortit ym.), vai oletko valmis luottamaan ammattilaisen osaamiseen kun kyseessä on elämäsi tärkein juhla?

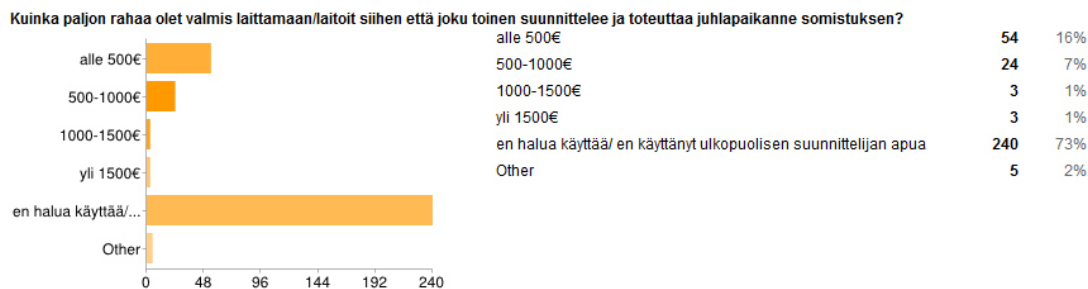
Kuvio 32. Oman panostuksen tarve hääilmeeseen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Vaikka puolet kyselyyni vastaajista käytti tai oli valmiita käyttämään suunnittelijan apua hääilmeeseen ja -somistuksen suunnittelussa, siihen ei kuitenkaan oltu valmiita panostamaan rahallisesti. 68 % vastaajista ei halunnut käyttää senttiäkään rahaa siihen, että ulkopuolinen suunnittelija olisi jollain tapaa osallistunut graafisen häämateriaalin suunnitteluun tai toteutukseen. 19 % vastaajista oli valmiita maksamaan suunnittelusta maksimissaan 500 € (Kuvio 33.). Myöskään juhlapaikan somistamiseen ja sen suunnitteluun liittyvästä avusta ei oltu valmiita maksamaan (Kuvio 34.). Eräs vastaajista kommentoi asiaa seuraavanlaisesti: ”En halua jättää suunnittelua ynnä muita valintoja muille, sillä tämä päivä on vain meidän ja haluan suunnitella itse (kaasojen kanssa). Eipähän sitten tarvitse valittaa jälkikäteen, että joku ei miellyttänyt.”

Kuinka paljon rahaa olisit valmis laittamaan/ laitoit siihen että joku toinen suunnittelee hääilmeenne?

Kuvio 33. Budjetti, kun ammattisuunnittelijaa käytetään graafiseen ilmeeseen suunnitteluun ja toteutukseen.

Kuvio 34. Budjetti, kun ammattisuunnittelijaa käytetään somistuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Toisaalta häiden graafista ilmettä pidettiin toisarvoisena seikkana ja häissä panostettiin muihin asioihin, kuten muutama vastaajista totesi: ”Omat häät järjestettiin kengännauhahabudjetilla, eli kaikki tehtiin itse. Jos ei olisi rahasta kiinni, olisin voinut harkitakin ulkopuolista apua. Silti, tärkeintä ovat hääpuku, hääpaikka ja tarjoilut”, ”En olisi halunnut käyttää rahaa siihen että joku muu suunnittelee kutsut, vaikka omat taidot eivät olisi aivan riittäneetkään. Hääbudjetti ei olisi venynyt.”

Toisaalta tultiin toisiin aatoksiin kun häät olivat saatu jo päätökseen tai suunnitelmiin ei ollut enää aikaa tehdä muutoksia: ”Nyt suunnittelun loppusuoralla tiedän paremmin sen, että suunnitteluapu olisi ollut tarpeen. Halusin suunnitella kaiken itse, mutta nyt toivoisin, että olisin pyytänyt ammattilaiselta apua.”

Vastauksilla oli myös alueellisia eroja. Uudellamaalla oltiin herkemmin valmiita käyttämään ulkopuolista apua häälmeen suunnittelussa ja myös sijoittamaan siihen enemmän rahaa kuin muualla Suomessa.

4 Häämateriaalini suunnittelu ja toteutus

Omiin häihini suunnittelemani opinnäytetyön graafinen materiaali sisältää kutsukortin, kutsukortin liitteen, kirjekuoret, kuvituselementin ja häätunnuksen, kirkko-ohjelmakortin, menu-/juhlaohjelmakortit, karkkibaarin ja häämakeisen ulkoasun, kiitoskortin sekä pöytäsomisteisiin ja opasteisiin lukeutuvat elementit. Suunnittelemani materiaali on tyyllitään hillityn leikittelevää, suloisen herkkää ja klassisen eleganttia. Häämateriaalissani olen yhdistänyt perinteisiä käsin askarreltuja ja tietokoneella suunniteltuja elementtejä.

Kutsu, kutsun liite sekä mahdollisesti myös hotelliliite postitettiin häävieraille C65-kokoisessa kirjekuoressa. Kutsu on kirjekuorta avattaessa päällimmäisenä ja liitteet sen alla. Näin kauniin muotoinen kutsu pääsee heti pääosaan ja kirjeen saanut henkilö ymmärtää heti mistä on kyse.

Kirkko-ohjelmakortit jaettiin kirkkoon penkeille ennen häävieraiden saapumista. Pystymalliset menu-/ohjelmakortit seisoivat juhlapaikan pitkällä pöydillä tasaisin välein sijoiteltuina niin, että jokainen häävieras pystyi tarkastelemaan niitä omalta paikaltaan. Pöytiin oli myös sijoitettu paikkakortit, jotta jokainen vieras löytäisi helposti omalle paikalleen. Pöytien teemana oli saaristo ja ne olivat nimetty hääparille merkityksellisten saarien nimillä.

A5-kokoiset kiitoskortit postitettiin häävieraille C5-kokoisissa kirjekuorissa. Kiitoskortin kannen kuvan lisäksi sen välissä oli irrallinen ja hieman isompi kuva hääparista, jonka häävieras pystyi halutessaan helposti laittamaan muistoksi kehyksiin tai kuva-arkistoonsa.

4.1 Typografia

Typografialla tarkoitetaan graafista ulkoasua. Siihen sisältyy muun muassa kirjainten valinta, ladelman muotoilu ja vierusten määrittely. (Loiri & Juholin 1998, 32.)

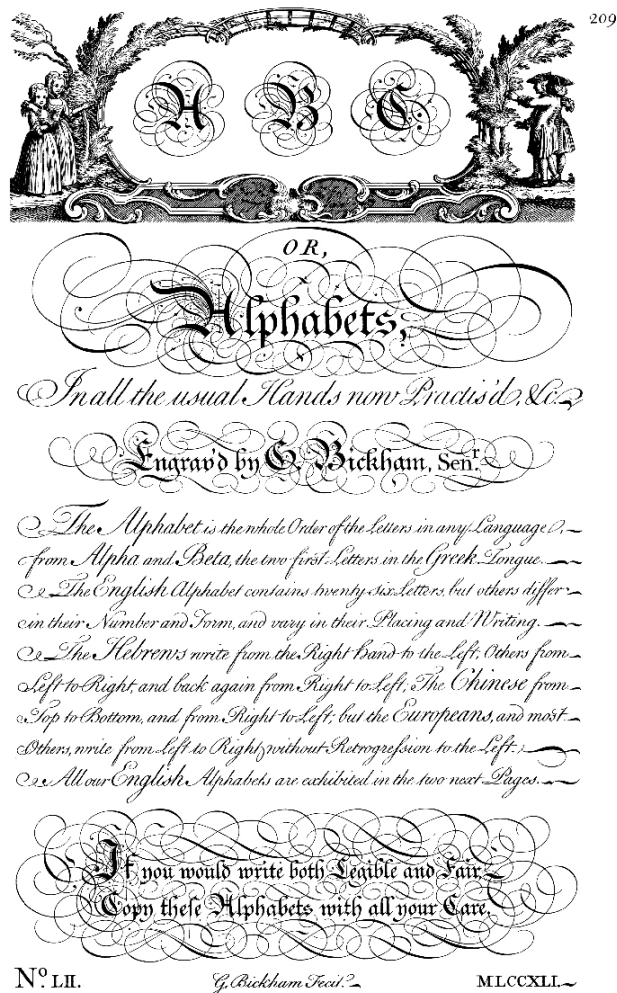
Pääkirjasintyyppin valinta oli todella helppoa, sillä halusin käyttää yhtä lempikirjasintyyppiäni, Bickham Script Prota. Se on tyyliltään kaunokirjaiminen ja kaunis kirjasintyyppi, joka sopii hyvin hääteemaan. Toiseksi kirjasintyyppiäni valitsin Trajan Pron, joka on myös erittäin klassinen, kaunis ja selkeä kirjasintyyppi. Muina kirjasintyyppinä olen käyttänyt Adobe Garamond Prota ja JF Ringmasteria. Adobe Garamond Prota esiintyy ainoastaan hääkutsujen vastauspyyntökortin kääntöpuolella sekä hotelliliitteessä, ja JF Ringmasteria olen käyttänyt karkkibaarin etiketeissä.

Jokaisesta kirjasintyyppistä käytin ainoastaan yhtä leikkausta. Häämateriaalini teksteissä käytetty lados on pääasiassa keskitettyä ja pistekoko sekä rivivälit vaihtelevat eri elementtien ja kirjasintyyppien välillä. Esimerkiksi hääkutsun etupuolella käytetyn Bickham Script Pron pistekoko on jopa 40 pt, kun Trajan Pron pistekoko on ainoastaan 11 pt. Silmämääräisesti ero ei kuitenkaan ole järin suuri.

4.1.1 Bickham Script Pro

Bickham Script on ollut aina julkaisustaan asti laajasti käytetty ja suosittu typografiassa. Uudistettu ja laajennettu Bickham Script Pro on kattavalla kirjasinvalikoimallaan entistä joustavampi ja helpompi käyttää sekä hyödyntää. (Adobe Systems Incorporated 2004.)

Bickham Script Pron suunnittelija Richard Lipton tutki kirjasinta tehdessään 1700-luvun englantilaisen kaunokirjoituksen muotoilumahdollisuuksia (Kuvio 35.), mutta säilytti suunnittelemaansa kirjasintyyppiin hänelle tyyppillisen selkeän muotoilun ja virheettömyyden toteutuksen. Johtavana kaunokirjoituskirjasinten suunnittelijana Lipton loi Bickham Script Prossa perinteisen pyöreän kaunokirjoituskirjasimen, jossa on ylitsepäsemätöntä eleganssia, virtuositeettiä ja syvyyttä. (mts.)

Kuvio 35. Esimerkki englantilaisesta kaunokirjoituksesta, joka on toiminut esikuvana Bickham Script Prolle.

Käytettäessä Bickham Script Prota kirjaimet yhdistyvät dynaamisesti toisiinsa sitä mukaan, kun sisältö muuttuu. Pienet muutokset sisään- ja ulosvedoissa saavat aikaiseksi viehättävän ja juoksevan tekstin – sekä kirjainten välissä että sanojen alussa ja lopussa. (mts.)

Bickham Script Pro on saatavilla tavallisella, semiboldilla ja boldilla leikkauksella. Sen kulmakivenä on iso valikoima kirjasimen tyylejä ja ligatuureja. Näitä ominaisuuksia pysyvät helposti hyödyntämään ohjelmat, jotka tukevat OpenType -kirjasintyyppistandardin ominaisuuksia. Tällöin teksti simuloi paremmin vanhojen kaulokirjoitusmestareiden kurinalaista kirjainvariaatiota, luoden visuaalisesti rikkaita tekstikokonaisuuksia. Edistynyt teknologia antaa suunnittelijalle helpon tavan latoa tekstiä kuten ammattimainen tekstinkaivertaja 1700-luvulla. (mts.)

Esimerkiksi tuplakonsonanteissa parit ovat korvattu vaihtoehtoisilla kirjainpareilla ja ligatuureilla, vähentäen visuaalista toistoa pienillä muodonmuutoksilla. (mts.)

4.1.2 Trajan Pro

Trajan Pro on uudistettu versio Trajanista, joka sisältää versaalien lisäksi kapiteelit (Kuvio 36.). Trajan perustuu Trajanuksen voitonpylvään jalustan piirtokirjoitukseen vuodelta 113 jKr. Se pohjautuu Capitalis Monumentalis -kirjasintyyliin, siis ”suuret kirjaimet muistomerkeissä”, joka oli muotomaailmaltaan sen ajan täydellisintä arvokirjoitusta. Piirtokirjoituksia tehtiin muun muassa julkisiin rakennuksiin, voitonpylväisiin, triumfikaariin ja hautakiviin. Ne maalattiin ensin leveällä siveltimellä ja sen jälkeen hattiin taltalla kiveen v-muotoiseksi uurrokseksi. Piirtokirjoituksia on säilynyt runsaasti muun muassa Forum Romanumilla Rooman keskustassa. (Itkonen 2007, 24.)

Kuvio 36. Esimerkki Trajanin ulkoasusta.

Trajan on päätteellinen antiikva, jonka suunnitteli Carol Twombly Adobelle vuonna 1989. Vaikka Twombly olikin ensimmäinen, joka teki kiveen hakatusta piirtokirjoituksesta tarkan muunnoksen kirjasintyypiksi, oli jo aiemmin muutama kirjasintyypisuunnittelija tehnyt omat muunnoksensa piirtokirjoituksesta. Näitä olivat Emil Rudolf Weissin "Weiss" vuodelta 1926, Frederic Goudyn "Goudy Trajan" vuodelta 1930 ja Warren Chapellin "Trajanus" vuodelta 1939. (Wikipedia 2012, Trajan Pro.)

4.2 Materiaalivalinnat

Suunnittelemani graafiset hääelementit koostuivat useista eri materiaaleista. Alla on listattu tärkeimpien elementtien materiaalityypit.

Hääkutsut: Tiimarin vaaleanpunainen askartelukartonki, jonka neliömassa on 220 g. Vaaleanpunainen käsintehty kuitupaperi. Kiiltävä tulostuspaperi Verbatim Glossy Photo Paper, neliömassa 150 g/m². Puolitettu puutikku, sekä rusetit ruskeasta ja vaaleanpunaisesta silkkinauhasta.

Hääkutsujen liite: Sinellin tummanruskea askartelukartonki, jonka neliömassa on 220 g. Tavallinen tulostuspaperi 80 g/m². Organzanauhasta tehty rusetti.

Kirkko-ohjelmakortit: Sinellin tummanruskea askartelukartonki, sama kuin hääkutsun liitteessä sekä tavallinen tulostuspaperi. Kultainen kuminauha kortin selän ympärillä.

Menu-/ohjelmakortit: Tiimarin pinkki askartelukartonki, jonka neliömassa on 220 g. Lisäksi Verbatimin kiiltävä tulostuspaperi.

Kiitoskortit: Sinellin lumenvalkoinen helmiäiskartonki 250 g/m². Tiimarin käsintehty kuitupaperi, joka on sama kuin kutsuissakin. Valokuvat ovat Smart Photon kiiltävää Supreme-valokuvapaperia. Lisäksi rusetit ruskeasta ja vaaleanpunaisesta silkkinauhasta, jotka ovat samat kuin kutsussa.

Häämakeiset: häätunnustarrojen paperi Epson Photo Quality Self adhesive -tarrapaperi.

4.3 Värit ja niiden symboliikka

Alun perin teemaväreinä olivat limenvihreä sekä pinkki. Pyöriteltyäni asiaa hieman mielessäni totesin, että haluaisin sittenkin jotain hieman hillitympää väriskaalaa ja valitsin väreiksi vaaleanpunaisen eri sävyjä, tummanruskean sekä tehosteeksi pinkkiä ja kultaa.

Vaaleanpunainen/pinkki: Vaaleanpunainen kuvastaa kiitollisuutta, arvostusta, ihailua, myötätuntoa, naisellisuutta, rakkautta, avioliittoa ja iloa. Vaaleanpunainen on myös rauhoittava väri, se on pehmeä ja herkkä. Kirkkaampi pinkki on nuorekas, hauska, jännittävä ja virkistävä. Pinkki innostaa toimimaan ja lisää itseluottamusta. Elinvoimaisessa pinkissä on samaa energiaa kuin punaisessa värissä ja lisäksi pinkki on myös aistillinen ja intohimoinen olematta kuitenkaan liian aggressiivinen. Lieventämällä punaista intohimoa valkoisen puhtaudella saadaan tulokseksi pehmeämpiä, romanttisia vaaleanpunaisen sävyjä. (Elegant Labels Company 2008–2012, Library – The meaning of colors.)

Ruskea: Ruskea väri symboloi vakautta, kotia, ulkoilmaelämää, mukavuutta, kestävyyttä, luotettavuutta ja lähestyttävyyttä. Se on myös rauhallisuuden, rohkeuden, syvyyden, yksinkertaisuuden, tiukkuuden, ystävällisyyden, luotettavuuden, rikkauden ja perinteiden väri. Ruskea kuvaa maata ja liittyy siten luontoon sekä luonnonmukaisuuteen. Ruskea on luonnollinen, maanläheinen, lämmin ja neutraali väri. (mts.)

Kulta: Kulta on kuninkaallisuuden, rikkauden, ylellisyyden, loiston, vaurauden, rikkauksien ja ylenpalttisuuden väri. Kulta on lämmin väri, joka voi olla sekä valoisa ja iloinen että synkkä ja perinteinen. Kirkas kulta kerää katseet, kun taas tummemmat kullan sävyt luovat arvokkuutta ja lämpöä. (mts.)

4.4 Kutsukortit

Aloitin hääilmeen suunnittelun kutsukorttien ulkoasusta ja väriteemasta. Kutsukorttien lopullinen ulkomuoto saneli myös koko muun hääilmeen ulkoasun. Koska häidemme teemana oli ”karamellimainen” makea, suloinen ja herkkä mutta silti hieman yliampuva Marie Antoinette -tyyli, halusin kutsukorttien myös noudattavan tätä teemaa.

Kutsukorttien muodoksi halusin jotain persoonallista ja sellaista, mitä kukaan muu ei ollut vielä nähnyt tai käyttänyt. Selailin kuvia Googlen kuvahauulla ja löysin kuvan tikkukaramellin muotoisista syntymäpäiväjuhlakutsuista. Päätin, että hääkutsuistammekin tulisi tikkukaramellin muotoiset, koska se sopi häidemme karamelliteemaan loistavasti.

Tein siltä istumalta ensimmäisen koeversion hääkutsusta niistä materiaaleista, joita löysin askartelutarvikkeistani. Samalla suunnittelin Illustratorilla ensimmäisiä versioita etu- ja takakansista (Kuvio 38.). Kutsun ensimmäisessä koeversiossa suunnittelin etukanteen ainoastaan minun ja sulhaseni nimikirjaimet ja takakanteen kaiken tarpeellisen informaation, kuten vihkipaikan, juhlapaikan sekä päivämäärän, kellonajat ja vastauspyyntötiedot. (Kuvio 37.)

Kuvio 37. Ensimmäinen koeversio hääkutsusta.

Kuvio 38. Hahmotelmia hääkutsun etu- ja takakansista.

Huomasin kuitenkin, että takakanteen ei kannata mahtuttaa kaikkea tekstiä, sillä pistekoko jäisi muuten aivan liian pieneksi. Tällöin keksin laittaa roikkumaan kutsun etupuolella olevasta rusetista lappusen, johon tulisi etupuolelle viimeisen vastauspäivän ajankohta, sekä kääntöpuolelle yhteystiedot. Näin ollen itse takakanteen mahtuisi vähemmän tekstiä ja se tulisi tehdä suuremmalla pistekoolla. Lappun koko on 60 mm x 30 mm. Kutsun korkeus on noin 190 mm ja levein kohta on 100 mm.

Lopullisessa kutsussa on etukanteen kirjoitettu etunimemme Bickham Script Prolla sekä päivämäärä Trajan Prolla. Etukannessa on kuvaelementtinä kaksi toisiinsa kietoutunutta sydäntä. Takakanteen tuli sama informaatio kuin ensimmäisessä koeversiossakin, lukuun ottamatta vastauspäivätietoja. (Kuvio 39.)

Kuvio 39. Valmiita hääkutsuja.

4.4.1 Hääkutsun liite

Häävieraille, jotka eivät olleet Raumalta kotoisin, eli toisin sanoen useimmille morsiamen sukulaisille ja ystäville, oli kutsun mukana lähetetty hääkutsun liite. Liitteen etupuolella on kirkon sekä juhlapaikan osoitteet sekä pieni runo, jossa on kerrottu, mitä hääpari lahjaksi mielellään toivoo. Kääntöpuolella oli kartta kirkolta juhlapaikalle. Myös raumalaisille vieraille oli laitettu kutsun mukana pienempi liite, jossa oli ainoastaan häälahjaruno.

Liitteen ylä- ja alapuolella toistuu kukkakuvituslementti. Runon ylä- ja alapuolella olevat koristeelliset kuviot on tehty yhdistelemällä Bickham Script Pro Fancy2:n erikoismerkeistä tulevia koristeellisia kuvioita. Viivamainen kuvio on ”#” -merkin kuvio ja kierurainen kuvio on ”!” -merkin kuvio. Pieni sydänkuvio on Illustratorissa piirretty vektorikuva. (Kuvio 40.)

Heliga Korssets kyrka

LUOSTARINKATU 1,
26100 RAUMO

Kulttuuriset Poselli

NORTAMONKATU 12,
26100 RAUMO

LÖYTYY JO MEILTÄ KATTILAT YNNÄ PADAT,
PYYHKEET, LAUTASET, KAHVIKUPIT SADAT,

LAHJAKSI TOIVO EMME TURHAA TAVARAA
VAAN KATSELLA TÄTÄ MAAILMAAMME
IHMEELLISTÄ JA AVARAA,

PAKETOINTIKAAN EI TUOTA SUURTA HAITTAA
KUN LAHJAN VAIN KIRJEKUOREEN LAITTAAN.

Kuvio 40. Hääkutsun liitteen ulkoasua.

4.4.2 Kirjekuoret

Hääkutsujen muodon ja koon vuoksi valitsin kirjekuoren kooksi C65 (114 x 229 cm). Asettelin Illustratorissa kuvittamani kukkaelementit kirjekuoren etupuolen vasempaan ja oikeaan alareunaan ja osoitetiedot kirjoitin Bickham Script Prolla. En halunnut kirjoittaa käsin osoitteita, vaikka se olisikin ehkä toisaalta ollut henkilökohtaisempaa. Halusin lopputuloksen näyttävän siistiltä. Koneella kirjoitetut ja tulostetut osoitetiedot näyttivät hyviltä ja persoonallisilta kirjasintyyppin käsinkirjoitustyyllisen olemuksen ansiosta. Kirjekuoren vasempaan yläreunaan tuli kuvituselementin lisäksi teksti ”Kutsu”.

Kiitoskorttien kirjekuoret ovat isommat, C5-kokoiset (162 x 229 cm). Ne ovat muutoin samanlaiset kuin kutsujen kirjekuoret, mutta vasemmassa yläreunassa lukee yhteneväisyyden vuoksi luonnollisesti ”Kiitos”. Tulostin kirjekuoret mustesuihikutulostimelani. (Kuvio 41.)

Kuvio 41. Kutsun sekä kiitoskortin kirjekuoret.

4.5 Kuvituselementti ja häätunnus

Halusin elementtejä yhdistävän tekijän, joten suunnittelin ja toteutin kuvallisen elementin, joka toistuu useammassa suunnittelemassani hääelementissä. Inspiraation kuvaan sain Fazerin Geisha Harmony -tuotepakkauksista. Maalasin vesiväreillä paperille kirsikankukkaa esittävän vaaleanpunaisen kukan, minkä jälkeen skannasin kuvan ja käsitelin sitä vielä hieman Photoshopissa.

Kukkakuviutus oli häätunnuksen tärkein elementti. Häätunnuksen typografia on samaa kuin hääkutsussakin lukuun ottamatta & -merkin, eli ampersandin kirjasintyyppiä. Bickham Script Pron ampersandi ei ollut mieleeni, joten valitsin Shelley Volante BT:n sen kirjaintyyppiä. Häätunnus toistuu kirkko-ohjelmakortissa, hääkaramellisinetissä ja osittaisena myös kiitoskortissa. (Kuvio 42.)

Kuvio 42. Kukkakuviutus sekä valmis häätunnus.

4.6 Menu-/ohjelmakortit

Menu-/ohjelmakortit olivat ruokapöytiin sijoitettavat kartonkiset, pystymalliset esitteet, joissa luki häämenuun sisältö sekä hääohjelma ”stadin slangilla” ja ”rauman giälellä” sulhasen ollessa Raumalta kotoisin ja morsiamen Helsingistä. Häämenuun sekä ohjelman olisi voinut esittää vieraille monellakin eri tavalla, mutta valitsimme pystymalliset esitteet niiden näyttävyyden ja koristeellisuuden vuoksi. Ne toimivat siis myös somistuksellisenä elementtinä. (Kuvio 44.)

Menu-/ohjelmakorteissa toistuu taustalla kukkaelementti ja typografia on jälleen samaa kuin hääkutsuissakin. Menu-/ohjelmakortin yhdellä sivulla oli käsintehty kimalteiset sydänkoristeet sekä sama pyöreän muotoinen elementti, joka oli hääkutsun kannessa. Menu-/ohjelmakortin korkeus oli 230 mm ja yhden sivun leveys 140 mm. (Kuvio 43).

Kuvio 43. Menu-/ohjelmakortin ulkoasua.

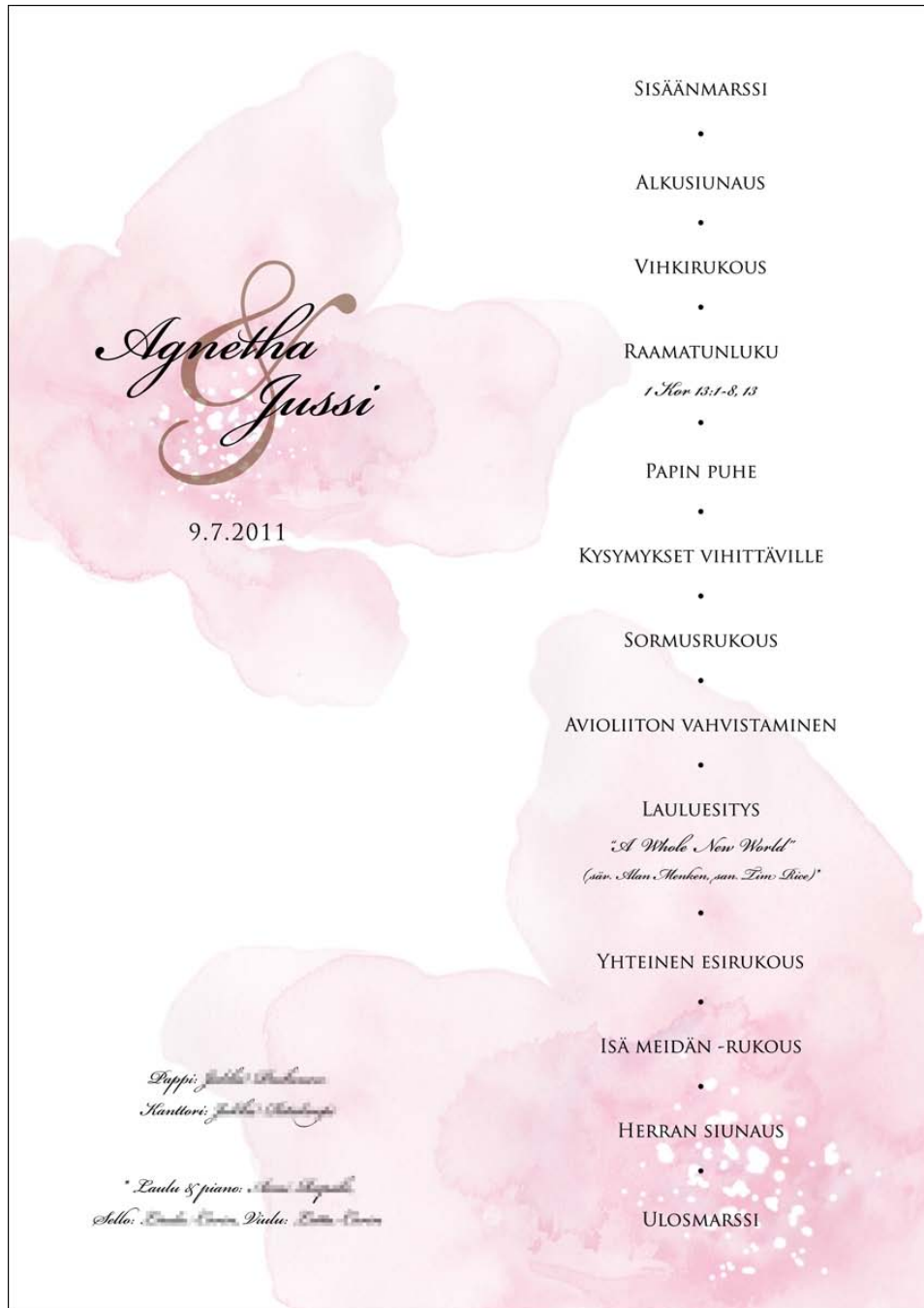

Kuvio 44. Menu-/ohjelmakortti sekä juhlapaikan kattausta.

4.7 Kirkko-ohjelmakortit

Kirkko-ohjelmalehtisten halusin noudattavan hieman hillitympää tyyliä, mutta silti halusin niihin jotain persoonallista ilmettä, jotain, joka tekisi niistä hieman tavallisesta poikkeavan näköisiä, mutta silti kuitenkin niin, että ne sopisivat muun häällmeen kanssa yhteen. Kun kutsukortit olivat lähes kokonaan vaaleanpunaisen värisiä, niin päätin, että kirkko-ohjelmakortit saisivat olla tummanruskean värisestä kartongista tehtyjä ja malliltaan pystysuuntaisia (Kuvio 46.). Kirkko-ohjelmalehtisen koko oli 240 x 350 mm. Ohjelmalehtisten kannessa oli samanlaiset käsintehtyt kimalteiset sydänkoristeet kuin menu/ohjelmakortissakin.

Itse ohjelmatiedot on tulostettu A4-kokoiselle tavalliselle tulostuspaperiarkille. Ohjelman pääkirjasintyyppinä olen käyttänyt Trajan Prota sen selkeyden ja helppolukuisuuden vuoksi. (Kuvio 45.)

Kuvio 45. Kirkko-ohjelman sisälehtisen ulkoasu.

Kuvio 46. Vasemmalla alhaalla hämmakeisia, ylhäällä ensimmäinen koeversio kiitoskortista, oikealla kirkko-ohjelmalehtinen sekä alhaalla keskellä painettuja lautasliinoja.

4.8 Karkkibaarin ja hämmakeisen ulkoasu

Juhlapaikassamme oli pöytä, jonka päälle oli katettu kauniisti erikokoisia ja -muotoisia lasikulhoja ja purkkeja, joiden sisällä oli erilaisia makeisia teemaväreissä. Pöytää koristivat myös heliumilla täytetyt ilmapallot, ja pöydän takana olevalla seinällä oli juliste, jossa luki ”Karkkibaari”. Ainoat, jotka unohtuivat harmillisesti häjäjuhlastamme pois, olivat karkkikulhojen etiketit.

Suunnittelin jokaiselle karkkikulholle oman etiketin, joka kertoi purkin sisällä olevien makeisten lajin ja joissain tapauksissa myös maun. Suunnittelin Illustratorissa koriste-reunaiset etiketit, jotka tulostin kiiltävälle Verbatim Glossy Photo -tulostuspaperille. Etikettien pääkirjasintyypiksi valitsin sirkustyylisen JF Ringmasterin. Karkkibaari on haus-

ka ja trendikäs yksityiskohta, jolloin hauskan ja irroittelevan kirjasintyyppin valinta oli luonteva vaihtoehto. Käytin lisäksi toisena kirjasintyyppinä Bickham Script Prota, jotta karkkibaarin ulkoasu sopisi yhteen häiden muun visuaalisen ilmeen kanssa. Etikettejä oli kahta erilaista muotoa – koristereunaiset ja roikkuvanmalliset kannellisiin purkkeihin, ja suorakulmion muotoiset pöytäkortit kannettomille purkeille. Etikettien taustoina käytin Tiimarin pinkkiä ja Sinellin ruskeaa 220 g/m² kartonkia. (Kuvio 47.)

Karkkibaarin juliste oli A3 arkin kokoinen ja sen kirjasintyyppinä käytin Bickham Script Prota. Julisteen kulmissa sijaitsevat kukkaelementit ja ne toistuvat taustalla suurempana ja himmeinä. (Kuvio 48.)

Jokaiselle vieraille muistoksi annettu lahja oli käsintehty tikkukaramelli, joka oli kääritty kirkkaaseen sellofaaniin ja solmittu vaaleanpunaisella satiinirusetilla. Tikkukaramellit olivat kirkkaan- ja vaaleanpunaisen värisiä, ja niiden päälle oli liimattu pyöreät, häätunnuksella varustetut tarrat, joiden läpimitta oli 38 mm. Tarrat tulostin Epson Photo Quality Self adhesive -tarrapaperille, jonka jälkeen stanssasin ne käsin Fiskarsin Squeeze Punch -työkalulla. (Kuvio 46.)

Kuvio 47. Karkkibaarin etikettejä.

Kuvio 48. Karkkibaarin juliste, sekä ulkoasua.

4.9 Kiitoskortti

Kiitoskortin suunnitteluun vierähti eniten aikaa. Tuntui siltä, etten keksinyt mitään hyvää mallia tai muotoa, tai jotakin sellaista, joka sopisi yhteen muun häällmeen kanssa. Toisaalta olisin halunnut painattaa ne suoraan jossakin painossa, mutta toisaalta halusin myös itse käsin koristella ja askarrella niihin jotain. Käsin koristelemisessa oli kuitenkin se vaara, että kortit saattaisivat näyttää liian kotitekoisilta ja tökeröiltä, varsinkin kun niihin yhdistetään ja liimataan valokuva.

Ensimmäinen kiitoskorttiversio oli tehty samalle vaaleanpunaiselle kartongille, jota käytin menu/ohjelmakorteissakin. Olin tulostanut A4-kokoiselle arkille kukkakuvion ja etukannessa oli kaksi hääkuvaa tulostettuna yhdelle 10 x 15 cm kokoiselle valokuvapaperiarkille. Valokuvan reunoja koristi sama vaaleanpunainen kuitupaperi kuin kutsukorttisakin. Yläreunassa keskellä oli häätunnus-sinettitarra, joka oli kiinnitetty kohotarroilla alustaan. Tämä ensimmäinen versio oli kuitenkin liian vaaleanpunainen ja liian askarrellun näköinen. (Kuvio 46.)

Seuraavaa versiota varten ostin Sinellistä lumenvalkoista helmiäiskartonkia, jolle ensiksi suunnittelin suoraan tulostaa kanteen hääkuvamme, mutta tulostusjälki oli liian epätarkkaa. Kaiken lisäksi itse liukaspintainen kartonki ei imenyt mustetta kunnolla, jolloin se ei kuivunut kunnolla koskaan. Marie Antoinette -tyyliä mukaillen halusin kiitoskorttiin koristeellisesti leikatun reunan, mutta testiversiossa huomasin, että sen tekemiseen meni aivan liian pitkä aika, sillä minun olisi pitänyt tehdä se jokaiseen kiitoskorttiin käsin veitsellä leikkaamalla. Tässä vaiheessa kannen kuvaksi oli valikoitunut toinen kuva, jonka reunat koristelin myös itse käsin lehtikullalla. Lehtikultaamiseenkin meni aivan liian pitkä aika, joten se sai myös jäädä, vaikka se olisikin näyttänyt erittäin hyvältä ja ylelliseltä. Lisäksi kortin ympäri kiersi kartonkiin kiinniliimattu ruskea satiini-nauha, jolla sai solmittua kiitoskortin kiinni rusetilla. Kortin sisäpuolelle olin taittanut Adobe Garamond Prolla otteen häätanssikappaleestamme Sarah Dawn Finerin Kärleksvisanista, jonka alla lukee kiitosteksti Bickham Script Prolla. Sisäaukeaman yläosaa koristaa häätunnuksemme.

Lopullinen versio kiitoskortista on kuitenkin hieman pelkistetympi, eli käsin leikattu koristereuna jäi kokonaan pois. Kiitoskortti on A4-kokoinen ja taitettu vaakasuuntaiseksi A5-kokoon. Etukannen alareunaa koristaa käsin stanssattu pitsikoristereuna, joka symboloi raumalaista pitsiperinnettä. Stanssauksen tein X-Cutin kuvioleikkurilla, jonka

ostin Sinellistä. Kannen hääkuvan taakse on liimattu vaaleanpunaista kuitupaperia ja valokuvan päälle on liimattu vielä ruskeasta ja vaaleanpunaisesta valkopilkullisesta satiininauhasta tehdyt rusetit (Kuvio 50.). Kiitoskortin sisäaukeaman reunaa koristaa sama kuvio, joka oli toisen kiitoskorttiversioiden leikatun reunakuvioiden vaihtoehtona. Nyt se tuo kiitoskorttiin samaa Marie Antoinette -tyylistä koristeellisuutta ilman, että olisi tarvinnut käsin leikata reunaa sen mukaiseksi. Häätanssikappaleen tekstiotteen kirjaintyyppiin muutin Trajan Proksi, koska se on selkeämpi ja koska Adobe Garamond Prota ei juuri näy muualla hääilmeen elementeissä. Lisäksi lisäsin tekstiotteen ylä- ja alapuolelle samat koristekuvioinnit, jotka nähdään myös hääkutsun liiteosassa häälahjarunon ylä- ja alapuolella. Tekstiotteen sivuilla on kuvituselementit eli kirsikankukan nuput. (Kuvio 49.)

Kuvio 49. Kiitoskortin lopullisen version sisäpuoli.

Kuvio 50. Kiitoskortin lopullisen version ulkopuoli.

4.10 Pöytäsomisteet

Juhlapaikkamme pöydillä oli menu-/ohjelmakorttien lisäksi myös luonnollisesti jokaiselle vieraille erikseen nimetyt istumapaikkakortit (Kuvio 52.). Korttien pohjana käytin samaa ruskeaa kartonkia kuin kirkko-ohjelmakorteissakin, ja niiden koko oli 70 mm x 60 mm, joka oli taitettu kahtia pituussuunnassa, jotta paikkakortista saatiin kolmiulotteinen. Kortin etuosaan olin liimannut 55 mm x 20 mm -kokoisen, kiiltävälle valokuvapaperille tulostamani nimikoidun lapun. Nimilaput, jotka tulostin A4-kokoiselle kiiltävälle valokuvapaperille, suunnittelin Illustratorissa. Niiden taustalla toistuu haaleana ja isokokoisena suunnittelemani kukkakuvitus. Nimilappujen kirjasintyyppi on Bickham Script Pro ja kirjasinkoko vaihteli nimen pituuden mukaan. Kirjasintyyppin värinä käytin tummanruskeaa.

oli vain yksi, joten en pystynyt valitsemaan niihin häidemme teeman mukaisesti Bickham Script Prota. (Kuvio 47.).

Häissämme oli viiden eri makuyhdistelmän hääkakat, joten ne tarvitsivat vierelleen myös kyltit, joissa oli selitettynä kakkutelineissä olevien jokaisen kerroksen kakun eri makuyhdistelmät. Kylttejä oli kaksi kappaletta ja ne olivat kooltaan 120 mm x 200 mm. Otsikoinnin kirjasintyyppinä toimi jälleen koristeellinen ja kaunis Bickham Script Pro ja listauksen kirjasintyyppinä selkeämpi Trajan Pro. (Kuvio 53.)

Booliastiaa varten olin suunnitellut 195 mm x 100 mm -kokoisen, ja häidemme teeman mukaisen tarraetiketin. Tarran taustakuvana oli muissakin elementeissä toistuva kukkakuvio. Kirjasintyypit olivat Bickham Script Pro sekä Trajan Pro. Etiketin tulostin Epson Photo Quality Self adhesive -tarrapaperille. (Kuvio 52.)

Kuvio 52. Booliastian etiketti, pöytänimien kehykset sekä paikkakortti.

4.11 Opasteet ja julisteet

Emme käyttäneet häissämme lainkaan kirkolta juhlapaikalle opastavia tiekylttejä, sillä kirkolta oli lyhyt matka juhlapaikalle ja suurin osa häävieraistamme taittoi matkan kävelen isossa kulkueessa. Reitin kirkolta juhlapaikalle olin merkinnyt hääkutsujen liitteen kääntöpuolella olevaan karttaan.

Koska vieraidemme joukossa oli myös kauempaa tulevia henkilöitä, jotka eivät olleet Raumalta kotoisin, olin suunnitellut ja tulostanut heille kutsukorttien mukana tulleen listan erilaisista majoitusvaihtoehdoista Raumalla. A4-kokoiselle tulostuspaperiarkille oli listattu kuusi eri majoitusvaihtoehtoa yhteystiedoilla ja kuvilla. Otsikkokirjasintyyppinä oli Bickham Script Prota 30 pistekoolla ja leipätekstikirjasintyyppinä Adobe Garamond Pro 10 pistekoolla. Valitsin hotelliliitteen leipätekstikirjasintyyppiksi Trajan Pron sijaan Adobe Garamond Pron siksi, että Adobe Garamond Pro on selkeämmin luettavampaa tällaisessa tekstissä, jossa on listattu katu- sekä sähköpostiosoitteita ja puhelinnumeroita. Hotelliliitteen tein sekä suomen- että ruotsinkielisenä versiona.

Kuvio 53. Kakkutelineiden kyltit.

Juhlapaikkanamme toimi kaupungin omistama kulttuuritalo Poselli, joka on aivan Rauman keskustan sydämessä. Olin aikaisemmin kuullut että Posellin ovien ollessa auki paikan päälle saattaisi huonolla onnella eksyä kuokkavieraita. Tämän takia suunnittelin juhlapaikan pihalla oleviin infotauluihin A3-kokoiset julisteet, jossa kerrottiin sekä suomeksi että englanniksi, että kyseessä oli yksityistilaisuus (Kuvio 52.). Julisteen taustalla

toistui tuttu kukkakuvio ja kirjasintyyppeinä toimivat Bickham Script Pro, sekä leipätekstinä Trajan Pro. (Kuvio 51.)

Juhlapaikkamme lavakorokkeen oviaukon yläpuolta koristi 119,5 cm x 29,5 cm - kokoinen juliste johon oli painettu kultaisella folioinnilla hääparin nimi sekä hääpäivämäärä Bickham Script Prolla. Julisteen teetin myös edellä mainitulta Now & Foreverilta. (Kuvio 52.)

Kuvio 54. Juhlapaikan seinämää koristi iso kultafolioitu juliste.

5 Yhteenveto

Opinnäytetyöni tutkinnallisen osan tavoitteena oli kerätä mahdollisimman paljon tietoutta suomalaisten häätapojen ja häiden graafisen ilmeen historiasta, sekä nykypäivän häätrendeistä. Tavoitteena oli myös kirjoittaa näistä mahdollisimman kattava tietopaketti lukijalle.

Opinnäytetyöni tekeminen oli pitkä ja haastava prosessi lähinnä tutkinnalliselta kannalta katsottuna. Historiakirjallisuutta aiheesta oli hyvin niukasti saatavilla ja kuvamateriaali 1800-luvun ja 1900-luvun alkupuoliskon häiden graafisista elementeistä oli hyvin vähäistä. Jouduin siis turvautumaan ainoastaan muutamaankin hyvään aiheesta kertovaan teoksen tarjoamaan tietoon.

Ainoa konkreettinen historiallinen materiaali, jonka sain käsiini, oli Kansalliskirjaston arkistossa säilytettävät sadat erilaiset vanhat kutsukortit, kirkko-/juhlaohjelmakortit sekä

kiitoskortit eri aikakausilta. Nämä auttoivat minua paljon muodostamaan jonkinlaisen kuvan siitä, millaista graafinen häämateriaali oli ennen. Arkiston häämateriaalia tarkasteltaessa sain ottaa käyttöni kaiken koulussa oppimani tiedon graafisen suunnittelun historiasta ja painotekniikoiden eri tavoista, jotta ymmärtäisin paremmin tutkimaani materiaalia.

Hääkuvausta harrastavana sekä häätrendejä lehdistä ja Internetistä seuranneena olen tottunut näkemään paljon erilaisia ja persoonallisia häitä. Näistä havainnoista, hääsuunnittelualan ihmisiä haastateltuani sekä hääpareilla teettämäni hääkyselyni tuloksista muodostin käsityksen siitä, mikä häissä on nykypäivänä trendikästä. Hääkyselyn teettäminen ja etenkin tulosten lukeminen oli mielenkiintoista ja opettavaista. Häätrendeistä tietäminen auttoi myös itseäni kehittämään häistäni sopivan trendikkäät ja lisäämään niihin tuoreita elementtejä, jotka eivät vielä olleet kovin yleisiä suomalaisissa häissä.

Hääilmeeni suunnittelemisen aloitin jo ennen kuin edes tiesin tekeväni siitä opinnäytetyöni. Valinta oli melko itsestään selvä ja luonnollinen, sillä minulla oli jo hyvät ainekset opinnäytetyötä varten. Päätin siis lyödä kaksi kärpystä yhdellä iskulla ja kirjoittaa itselleni ajankohtaisesta ja mielekkästä aiheesta samalla opinnäytetyön. Oman häämateriaalini suunnittelemisen ja tuottamisen oli helppoa ja mielekästä. Vaikka lopullinen ulkoasu muotoutui vasta muutamien erilaisten koeversioiden jälkeen, tiesin silti koko ajan miltä halusin lopputuloksen näyttävän. Lopputulos olikin juuri sellainen kuin olin sen kuvitellut ja se kuvasti sekä omastani, että muiden mielestä hyvin omaa tyyliäni. Ainoa asia, joka minua jäi jälkikäteen hieman harmittamaan, oli se, että karkkibaarin etiketit unohtuivat hääjuhlastamme kokonaan. Nämä olisivat täydentäneet karkkibaarin ilmettä, jolloin karkkibaarin ulkoasu olisi ollut entistäkin satumaisempi.

Toivon, että tämä opinnäytetyö voisi toimia tietopakettina ja oppaana häitään suunnitteleville pareille tai aiheesta kiinnostuneille. Itse koin, että kaikki tämä opinnäytetyötäni ja häitäni varten tekemäni taustatutkimus sekä aiheeseen perehtyminen auttoi minua kehittämään omista hääjuhlistani sekä minulle että miehelleni täydellisen juhlan, joissa yhdistin sopivassa määrin sekä vanhoja perinteitä että uusia trendielementtejä.

Lähteet

Adobe Systems Incorporated 2004. Bickham Script Pro. [verkkodokumentti] <<http://www.adobe.com/type/browser/landing/bickham.html>> (luettu: 30.3.2012).

Elegant Labels Company 2008–2012, Library – The meaning of colors. [verkkodokumentti] <http://elegantlabels.com/library_meaningofcolors.html> (luettu: 16.4.2012).

Heikinmäki, Maija-Liisa 1981. Suomalaiset häätavat. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Itkonen, Markus 2007. Typografian käsikirja, kolmas, laajennettu painos. Helsinki: RPSyhtiöt.

Kaivola, Terttu (Toim.) 1995. Kahden Kauppa, Juhlatietoa, kuvia ja kertomuksia suomalaisista häistä. **Suomalaisen kirjallisuuden seura**. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Loiri, Pekka & Juholin, Elisa 1998. HUOM! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Inforviestintä Oy.

Savolainen, Irma 2001. Häät Bröllopp. Helsingin kaupunginmuseo. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Uusivirta, Hilikka 1982. Suomalaisen ruokaperinteen keittokirja. Porvoo: WSOY.

Wikipedia 2012. Trajan Pro. [verkkodokumentti] <http://en.wikipedia.org/wiki/Trajan_Pro> (luettu: 30.3.2012).

Wikström, Sonja 2012. Häätrendit 2012. [verkkodokumentti]. Meidän Häät 21.3.2012. <<http://www.meidanhaat.fi/ajankohtaista/haatrendit-2012.html>> (luettu: 24.5.2012).

Kuvalähteet

Kuvio 1. Helsingin kaupunginmuseo. PrändäTTY Wuonna 1816.

Kuvio 2. Kuopion museo, lehtori Kurt Envaldin (1877–1961) kokoelma.

Kuvio 6. Vasemmalla: Museovirasto. Valok. E. Pulkkis 1940. Oikealla: Museovirasto. Valok. K. Mäkelä 1962.

Kuvio 7. Museovirasto.

Kuvio 8. Helsingin kaupunginmuseo.

Kuvio 11. Foto Eino Taurovaara.

Kuvio 13. Vasemmalla: Kungliga Biblioteket, Tukholma. Oikealla: Helsingin kaupunginmuseo.

Kuvio 14. Helsingin kaupunginmuseo.

Kuvio 15. SLS, Folkkultursarkivet.

Kuvio 35. George Bickham. The Universal Penman. Julkaissut Dover Publications, Inc., New York. [verkkodokumentti] <<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bickham-ABC.png>> (luettu: 30.3.2012).

Kuvio 36. [verkkodokumentti] <<http://en.wikipedia.org/wiki/File:TrajanSpec3a.svg>> (luettu: 30.3.2012).

Kuvio 44. Kuvat: Johanna Hietanen Photography, 2011.

Kuvio 46. Sinelli Oy, 2011.

Kuvio 48. Kuvat: Johanna Hietanen Photography, 2011.

Kuvio 52. Oikeanpuoleinen kuva: Johanna Hietanen Photography, 2011.

Kuvio 53. Johanna Hietanen Photography, 2011.

Kuvio 54. Johanna Hietanen Photography, 2011.

Kuviot, joissa ei mainita lähteitä: © Agnetha Lesch

